

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Super Lucae evangelium catena - Cod. Aug. pap. 12

Thomas <von Aquin, Heiliger>

[Reichenau], 1442

Thomas von Aquin: Catena super Lucae evangelium; Cap. I

[urn:nbn:de:bsz:31-84729](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-84729)

Inter cetera incinacōe mīstra **Glo**
 xpi que v̄saū p̄pheta diligent
 et apte p̄mittat. dicit Induā celos
 tenebris et factū ponā opimentū
 corp̄ dñs dedit michi linguā eru
 ditam ut suam sustentare eū qui
 lapsus est. **Vbo** Ergit mane.
 mane erigit michi aurem ut
 audiam q̄ m̄gr̄m. **Ex** quibus
 v̄bis et apte possimq̄ ewang
 p̄dm lucam matiam mod̄ p̄rbe
 di finem et conditōm scriptis
Augustinus de consen ewang lucas
 cū circa sacerdotalem dñi su
 pem atq̄ p̄sonam magis occupatus videt̄
 vnde p̄ vitulū signi ficatus p̄t̄ max
 imā v̄torā sacerdot̄ **Ambrosius** Vi
 tulus em̄ sacerdotalis est victima cū
 h̄m agunt vitulo hic ewangely liber
 qui a sacerdotibus m̄thoant et q̄sima
 ut vitulo. Qui om̄ p̄tra suspiciens
 p̄ totius m̄di vita est. ymolatus. Et
 ipam vituli ymolatōm lucas p̄lo quoda
 plem ori diffidit. **Glo**. Quia igit̄ pas
 sionem xpi p̄ncipaliter lucas exponē
 intendit hūc ewangely matiam p̄gnifi
 cari p̄t̄ in eo q̄ dicit Induam celos te
 nebris et factū ponā opimentū corp̄.
 Nam ad h̄am in passione xpi tenebre
 facte sunt et m̄discipulis fides obstinata
 est. **Jeromius sup̄ ysaiam** Et xpus de
 spectus erat et ignobilis q̄ pendebat
 in aure et ab stantibus et volens eū atq̄
 de spectus ut humano torpe diuina po
 tentia celaret. **Augustinus de illustribus**
v̄bis Sermo aut̄ lucas tam in ewang
 quam mactibus aptōz cōp̄or̄ ē et se
 culari redolet eloquentia vnde subdit
 Dñs dedit michi linguā eruditam.
Ambrosius Nam licet scriptura dñia
 mudane euariet sapie disciplinā. quod
 maiore sicata v̄boz ambitu quod verū
 tōe subm̄pa sit. tamē s̄. quid r̄ p̄p̄tis
 diuinit̄ et̄ illa q̄ imitanda illi putant
 querat inueniet. **S̄ns** em̄ lucas ve
 lud quenda hostoriā ordmē tenuit
 et plura nobis gestoz dñi miracula

reuelauit. Ita tamen q̄ omēs sapie vir
 tutes ewangely ip̄is complecteret̄ hostoriā
 Quid em̄ p̄cellens ad sapiam nālon. q̄
 q̄ sp̄itū sanctū recitorem ead̄ dñe resu
 rectionis optat̄ se reseruit. Docet moralia
 in eodem libro quē ad modū s̄ amare nimit̄
 debeam. Docet et̄ rōnalia cū lege q̄m
 qui fidelis ē r̄ m̄mo et in magno fidelis
 est. **Eusebius in eccl̄astica hostoriā** q̄ s̄
 q̄nē quidem anthio cenis. arte medicali. p̄m
 hanc medicinā. quā ex aptōz uel p̄actate
 uel traditōe suscepit. duas nobis medi
 nales libros quibus non corpora s̄ ac
 curent̄ explicuit. vnde sequit̄. Ut su
 am sustentare eū qui lapsus ē. **Vbo** **Jerom**
sup̄ ysaiam dicit em̄ ad nō se accepisse
 sermōne quo lapsū errantē q̄ p̄m susten
 tet et reuertat ad salutem. **Gregorius** ex
poitor Cū aut̄ lucas hanc m̄dolis q̄.
 p̄t̄ et capacitatis strenue et grecorū
 stiam conp̄ctus ē. Grammaticam quide atq̄
 p̄oesim adeptus p̄t̄. Retoriam aut̄ et
 p̄suadendi leporem aspectū ad plēm. neq̄
 p̄fectie m̄mibus curuit. Demq̄ et medi
 cinā acquirit. Et q̄m nature velocitate
 patris de huana gustat̄ sapia. ad altiora
 quolat. Accelerat igit̄ quidem ad iudai
 et v̄sibiliter et v̄botem̄ xpm̄ adit.
 Cūq̄ vitatem agnosset. Verus efficit̄
 xpi discipulus p̄mū r̄ m̄gr̄m amoratus
Glo. vnde subdit̄ Ergit mane.
 q̄ auuentute ad secularem sapiam ma
 ne erigit michi aurem. ad diuinā ut
 audiam quasi m̄gr̄m s̄. ipm̄ xpm̄. **Eu**
sebius in eccl̄astica host̄ Tradunt aut̄
 q̄ ewangelid̄ suū non pauli ore de
 scripserit sicut et marcus q̄ p̄ ore pe
 tri fuerant p̄dicata q̄ scripserit. **Augustinus**
de consen ewang Eo autem t̄p̄e scripserit
 quo non plū ab eccl̄a xpi. v̄m ead̄
 ab ip̄is ad huc m̄cāno manentibz apl̄is
 p̄briari metuerit. **Cyp̄** v̄t̄ aut̄ corp̄
 m̄gr̄m imitatus ē h̄ic quidem sup̄ flu
 uina fluentem. h̄ic aut̄ petriū breuilo
 quis studentem. Et hec p̄hemaliter
 dicta sufficiant.

miranda

**Crisostomus in ecclesiastica
historia**

Vomiam multi quod
den. ut lucas in
inicio evangelii sui
causam cur scripse-
rit indicavit. Vix
omni multa alij te-
meris scripserunt

et narrare res que sibi magis erant ad liqui-
dum compite. Et hoc quod dicit. Quia quidem
multi narrarunt que in nobis complete sunt
revera. **Ambrosius** Nam sicut multi in lu-
deorum populo diuino in fide prophetauerunt.
Alij autem pseudo prophetauerunt.
potius que prophetis. Sicut et in nauo
testamento multi euangelia scribere co-
nati sunt qui hanc imitacionem non proba-
runt. Et aliud quidem euangelium quod
duodecim scripserunt dicitur. Alius sub eadem
basilides euangelium scribere. fertur
aliud secundum thomam et aliud secundum mat-
thiam. **Veda** Multos ergo eos non tam
numero straxit quam hereses multiplicare
diuersitate commendat. Qui non propter si-
minem donati sed vacuo labore conati
magis ordinauerunt narracionem. pro his
tore dixerunt vitatem. **Ambrosius** Qui
cum conatus est ordinare suo labore co-
natus est. nec impleuit. Sine conatu sunt
cum donatores et gratia dei que ubi se-
miferunt. rigare assuevit. ut non egat
sed redimere scriptoris ingenium. Et ro-
bin dicit. Verum que in nobis complete
sunt. Vel que in nobis redimant. Sed
cum redimant nulli deficiat et de comple-
to nemo dubitat. cum fidem effectus a-
struat. opus probat. **Origenes** dicit
autem Verum. quia non secundum fantasiam
iuxta hereticos exiuit. ihesus carnale
ipsum aduentum. Sed in veritate esset re-
uera negotium. profectus est. affectus autem
suum indicat. **Origenes** dicit. Quia in nobis
complete sunt. que in nobis manifestis-
sime sunt. Verum enim fide et ratione
cognouit. nec aliquo fructuabat.
Crisostomus Euangelista autem non solum te-
stimonio contentus est ipso sed ad apostolos tantum

refert. Inde robur venatur finem. Et
ideo subdit. Sicut tradiderunt nobis qui ab
inicio ipsi uiderunt. **Crisostomus in ecclesiastica
historia** Corneus qui ueritatem uel paulo ex-
ponente uel alijs apostolis qui ab inicio ipsi
uiderant uel sibi tradiderant. ostendit. **Origenes**
Crisostomus dicit autem. uiderunt. quia hic
maxime. Robur nana sunt. credulitate ad
additum ab his. qui particulariter uiderunt.
Origenes palam est autem quod quidam doctrine
sine ipsa doctrina sicut geometria alius uel
doctrina sine in ope operatur. sicut medicina
et ita est in sermone dei. Et ro-
bin dicit. signifi-
ficauit. sicut ex hoc quod dixerat ipsi uiderunt.
demonstrat. opera operatur quod sequitur. Et
ministra fuerunt sermonis uel ubi. **Ambrosius**
Non congruit ista locutio ut manus in-
te ubi quam audiat. et credamus. Sed quia
non platitudinem sed substantiale signat.
Non uulgare uerbum sed celeste intelligimus.
cui apostoli ministrarunt. **Crisostomus** dicit. autem
dicit huius ubi uiderunt fuisse apostolos con-
cordat cum iohanne qui dicit. Verum caro factus
est et habitauit in nobis et uiderunt gloriam
eius. Verbum namque mediante carne uisibile
factum est. **Ambrosius** Non solum autem secundum
corpus uiderunt dominum sed etiam secundum uerbum
uiderunt eum uerbum. qui cum moyses et he-
bra uiderunt gloriam ubi. Alij non uiderunt
qui corpus tantum non uiderunt potuerunt.
Origenes Et in exodo quidem scriptum est.
ipsum uidebat uocem domini. **Origenes** autem
audire potius quam uiderunt. Sed profectus
ita scriptum est ut ostendatur nobis alijs
uideri oculis uocem domini quibus illi appa-
ruit. qui mentitur. Porro in euangelio non
uox ueritatis sed sine qui uocem prestan-
tior. **Theophrastus** dicit. hoc autem manifeste
in multis quod lucas non fuit discipulus ab
inicio sed postea tempore. Alij autem fuerunt
discipuli ab inicio ut petrus et filij ze-
bedee. **Veda** Et cum mattheus quidam
et iohannes in multis que scribent quod ab
his qui in fanciam. uicariam. genealogia
am eius facte et gestis inter esse potius

erunt Audire opus habent **Virgences**
 Denique facultatem scribendi replicat. qm
 ea que scripsit no rumore cognouit sed ab
 mias fuerat ipse subsecutus. Unde sequit
 Visum est et michi aspectu apicario sua
 diligenter ex ordine tibi scribere optime
 theophile. **Ambrosius** Cum dicit Et visu
 est et michi. Non negat deo visum adeo
 em parat voluntas homi pluriorem aut
 hinc ewangely libri qua totos se nemo
 dubitauit. Et ideo non ea que falsa s
 sed que vera sibi vendicat. Et ideo dicit
 Aspectu quidem. adma uisum e scribere
 Non omnia sed ex omnibus. Nec ipm tape
 mudu arbitror. Consulto aut q ab alijs
 scripta s proceperit ut qm quibusdam
 singuli ewangelis libri mstors gestas
 q immutatis enunent. **Theo** dicit
 aut ad theophilu vnu mclitum facta sse
 et pncipem qua q dicit optime. non
 dicebatur msi pncipibus et psidibus
 sicut et paulu festo psidi dicit optie
 feste. **Beda**. Theophilus aut mptatur
 amans dm uel amatus adeo. Quisquis
 ergo amat dai sine adeo se desiderat a
 mari. ad se scriptid putet ewangelu et
 ut sibi datum mms sli q amendatu pignu
 qfuit. Non aut nauoris quoridib; ead
 theophilo et uelud ignotas raris pandeda
 sed eos de quibus eruditus e ubojs pmeti
 vitas expmenda cu subdit. Ut cognoscat
 eos ubojs de quibus eruditus es mtae
 ut que quid ordine de dno uol adno gestu
 dictu ve sit agnosce nequeat. **Criso**
 Vel aliter. Ut certitudinem hcas et se
 curus existas que audita preperas p
 spiciens in scripta. **Theo** pleu q em
 cu sine scripto aliquid dicit calumpnam
 illud quasi falsum. Cum uero quis q dicit
 scripserit tuc magis credim; quasi msi pu
 taret. Vera no scribet. **Gregorius** Vel alie
 totu ewangeli ste qh emu duo qmnet.
 candicm coz qui ante eu ewangeliu te
 cauit puta matthei et marci et iursta
 tur et ipse scribe ppsit. Cum uero dix
 iset. Conati s. vocabulu patens q

plura et ad presumptiosa aggredientes ma
 hiam et ad honeste p tractantes illa duab;
 addicombus dubiam certificat suam. qm
 quidem qua dixit alie in nobis complete s
 res. Sed qua dixit sicut tradiderunt
 nobis qui ab mias ipi uiderunt. Simul at
 hac q dicit tradidit tradiderunt iudicare
 mishi uideat q et ipi mouent pagare
 uelud em illi tradiderunt. ipse q optebit
 accipientes seriatim ad m uicem pmulga
 Non du aut amendantis scripture q tradi
 ta fuerat qtingebant. mgenia plima que
 mte ducuntur mte tempis. Unde mto
 qui apms uisibus et mstis uerbis
 accepertant in sptis unil s mudo tradico
 pnterit et calumpnas pntentes et ob
 liuane destruentes et qd tradico
 integritatem accomodantes. Sequit

Capitulu pmi

uit m diebus her
 dis regis is **Crispa**
 Ewangelice naruato
 exordiu azarhara su
 mit et natiuitate iohis
 anu ante mndi dis
 ferens. Mmus ante
 malus. Nam qm uir

go paritura erat pauit gra ut
 uetus pns conpet. Declarat aut
 tempus cu dicit fuit m diebus he
 rodie regis. Et dicit dignitatem
 cu fobdit. Regis iudee. Alius aut qades
 fuit qui iohem occidit. Sed ille tgerach
 a fuit hic aut rex. **Beda** Tempus
 aut herodis alemgene regis dntes at
 testatur aduentu. p dicitu namq fuerat
 qua no defiaet pnceps de iudea naz
 dux de femore eius. donec ueniat q
 mittenda est. Ex quo em pces exegit
 to opierut sue gentis iudicibus usq ad
 samuel pphetam ac deinde regib; usq ad
 transmigration; babilone regerant. post
 reditu uero de babilone p pontifices
 rex sima gerebat usq ad hyrcanu re
 gem simul et pontificem. Quo ab
 herode mtempto iudee regni ipi her
 di alemgene iussu augusti Cesaris

traditur qui bernandus. Cuius populi an-
no iuxta prophetiam supra dictam qui mitte-
dus erat advenit. **Ambrosius** dicit
aut nos scriptura divina non solum mores
mque que predicabiles sunt. sed etiam pon-
tes opores laudat ut. veluti transmissa
immaculate puritatis hereditas in his quos
uolumus laudare preclat. Non solum igitur
apertibus. sed etiam amabilibus sicut uobis
nobilitas propagat. Non seculari potestate
sublimis sed religionis successione uenabilis
Plena est igitur laudatio. que genus. mores
officiu factu iudicium comprehendit. Adhuc
in sacerdotio unde dicit Sacerdos quida
nomen zacharias. **Veda in omni** de sa-
cerdotali em propria qohes ortus ut
eo potens mutacione sacerdotij promi-
ret. quo ipm ad sacerdotale genus ptine-
re claresceret. **Ambrosius**. Genus autem qphendit
in maioribus unde sequitur de uice abba
i nobilitate inter superiores familias. **Veda**
Etant em principes sanctuarij. i. simi sa-
cerdotes tam de filiis elazar quod de
filiis otamar. Quorum uices p dnm misit
sua ut ingredierent domum dei copiosius pa-
ribus dauid distinxit. In quibus familie
abba de qua zacharias ortus est. sors
contigit octaua. Non aut frustra primus
noui testamti pro moctane sortis uice
nascit. Quia sicut septenario sptimo
qpter sabbatu uetus testamti. Sic
noui aliquo tempore octonariu. qd factam
tu dicit uel nre resurrectionis exprimit.
Theop Volens etiam ostende q lega-
liter ex gne sacerdotali erat subdit. Et
uxor illi de filiabus aaron et nomen
eius elizabeth. Non em p mittebat
de alia tribu uxorem accipe sed de sua
Elizabeth interpretat requies zacharias
uero memoria dnm. **Veda** Iustus em
pentibus qohes e gentis ut eo confi-
derans iuste precepta ppls daret quo h
ipe non quasi nomen didicisset sed
uelud hereditatis iure appentibus ac-
cepta seruaret. Unde sequitur Etant
aut ambo iusti ante deum. **Ambrosius**
Et sic mores iniquitate comprehendit
Bene aut dicit Ante deum. fieri em

pt ut aliquis affectata bonitate populari
iustus uideatur. iustus aut ante deum
non sit. Si iusticia non ex simplicitate me-
sometur. sed adulatione simulat. pfecta i-
lius est ante deum iustit ee. Solus em per-
fator ee est. qui ab eo pbat qui non pot
falli. factu aut comprehendit i mandato in
iustitiae iudicium. Unde sequitur. Incede-
tes manibus mandatis et iustitiae b
dm. Cum em mandatis celestibus obe-
dms in mandatis mcedms dm. Cum
congrue iudicamus tenet dm iustitiae
videtur. Puidet aut oportet bona. non
solum coram deo. sed etiam coram hominibus.
Unde sequitur. Sine querela. Vbi et
mentis bonitas concordat et fit. Et
plenius iusticia durior homi querela op-
ticit. **Gregorius** potest etiam aliquid ius-
tum iuste fieri ut si iactantiae causa
qui paupr elargiat quod no e sine que-
la. Sequitur. Et non erat illis filius eo
q erat sterilis elizabeth et ambo p-
cessissent indiebus suis. **Trisag** No
solum aut elizabeth erat sterilis sed et
patriarcha iugos Sara. Rebecca. Ra-
chel. quod deditus erat antiquus. Non
possimus dicere. quod pti effectus esset
sterilitas. nra iusti. aut utrosq h et aut
fuit sterilitatis causa. ut cu uidet uir-
ginem parientem dnm non se maculius
exstantis mentis tunc malus sterilitu. **Theo**
Et ut etiam tu addites q lex dei multipli-
cacione filioru non appetit corporalem sed
magis puidem pcesserant aut ambo. no
solum solum corpq. sed solum spm. astenstos
morte panentes et vitam sicut ut dicit
no ut mortem habentes quasi indie ho-
neste ambulantes. factu e aut. **Veda**
p moysen. Vnu dno qfacit simit fac-
dorem. au motus. Vnu p ordine succede-
uissit et hoc usq ad dauid tpa fuerit e
a quo plures fia ut dnm dno agente
deceat e. Unde nre zacharias in
ordine uias sue sacerdotio finitus ee
asserit. cum dicit factu e aut cu sac-
dotio fingetur zacharias in ordine ui-
tis sue ante deum solum consuetudine sa-

causa sorte exiit ut incensum po-
 neret in gressibus in templum dñi. **Ambrosius**
 videtur autē hic zacharias summa descriptio
 sacerdos in pseudo sanctuario in trabat no-
 sine sanguine que offert ipse et p̄ti delicti
Vedi. Non autē noua sorte electus est
 cum incensum est addendum. sed p̄sta por-
 te in ordine sui pontificatus in vicem
 abya succedet. Sequitur Et ante militem
 de p̄ti erat orans foris hora incensi.
 incensum in sancta stōp̄ pontifice fer-
 ri expectante foris templum dñi p̄to de
 tina die septimi mensis iustitiam et hac
 diem expectans sine p̄tatione vocari et
 dei misterium apertus ad hereticos pandens
 ihm ostendit pontificem esse verum qui
 sanguine ip̄o tota secreta subit. ut p̄tati
 nobis faceret patrem et in pellit et
 peccatis eorū qui ad huc p̄foribus oran-
 tes expectant. **Ambrosius** hic est autē
 ille sumus sacerdos qui ad huc sorte q̄ri
 quia vbius ad hoc igno cat. Qui em̄ p̄
 te digni huius iudicio nō p̄hendit
 Ille igitur querebat et alius figurabat
 Verus in eternum sacerdos qui non of-
 ficitur timore sed p̄o. pacem dñi p̄m
 reconciliat humanis et tūc quidē vi-
 ces erant m̄t autē et p̄tuitas. **Appa-
 ruit autē illi et Crisostomus** Ingressus za-
 charias templum ut p̄ces ferret p̄tatis
 ad deū et quasi dei et h̄am̄ mediator
 vidit angelum intus stantem. unde di-
 apparuit autē illi angelus dñi stans ad ex-
 tris altaris incensi. **Ambrosius** Bene ap-
 paruisse dicit ei qui eū repente aspexit
 Et hoc p̄tatis aut de angelis aut de
 deo scriptura dñi tenet q̄tuit ut qd
 non p̄t p̄tatis apparere dicit. Non ē
 simile sensibilia vident et is autē in
 voluntate suam ē videri et eius nature
 ē non vidi. **Origenes** Et hoc non t̄m
 in p̄tati seculo dicitur. sed et in futuro
 t̄m migraverunt a m̄do. nō similis ut
 deo vel angeli apparebunt. sed illatantē
 videbit qui m̄dū habuit cor. loquens autē
 nec nocē potit quequā nec iuuare. **Cris-**

manifeste autē apparuit ip̄o in sompniis
 eo q̄ nimis ardēt amicitia. unde ma-
 nifestiori et mirabiliori egebat. **Damasceus**
 Tamen angeli non ut sunt h̄m̄ibus pate-
 fuit sed transfigurati p̄t possent iudicē
 apertis in quodā iusit dñs. **Basilius**
 dicit autem altaris incensi. eo q̄ altari e-
 rat altare deputatū ad holocausta. **Ambrosius**
 Non in m̄do aut angelus videtur in templo
 quia veri sacerdos amicitia aduentus
 iam et celeste sacrificiū parabat in quo
 angeli ministrarent. Non em̄ dubites as-
 sistere angelū q̄m opus amolat. apparuit
 autē ad exortis altaris incensi quia diuine in-
 sp̄ue m̄t deferbat. t̄m em̄ ad exortē
 ē m̄tigi ne q̄ moueat. **Crisostomus** Non p̄
 aut homo q̄ntitū p̄t iustis absq̄ timore
 t̄m angelū. unde et m̄t zacharias
 apertū non tolerans p̄tati angeli nec
 fulgorem illū vales suffere turbat et
 hoc ē q̄ subdit. Zacharias turbatus ē
 videns. Sicut autē auriga p̄tito loraḡ
 demittente cornū qui p̄tatis tota p̄
 quadriga p̄tatis. Sic am̄dere q̄tuit autē
 quoniam ab aliquo sapore vel solitudine
 deprimetur. unde et h̄c subdit. Et timor
 v̄tuit super eū. **Origenes** Noua quippe
 facies h̄m̄ibus p̄ obtutibz p̄bens turbat
 mentem am̄ q̄ q̄tuit. unde angelus
 stans h̄m̄ humanā p̄ naturā p̄
 m̄t p̄ turbacōm̄ modet. Nam sequit̄
 Ait autē angelus. Ne timeas zacharia
Athanasius unde non de facie ē bo-
 norū sp̄it malorū q̄ dyaboli. Si et
 p̄ t̄m̄ successit gaudit ad dñm̄ v̄m̄
 p̄ stam̄ auxilium quia securitas autē
 p̄tatis maiestatis iudicū ē. Si autē in
 culpa f̄m̄do p̄ manserit hostia est q̄
 videtur. **Origenes** Non solum autē tre-
 pidantem respiciat sed etā nouo leti-
 ficat n̄l̄cū subdens. Al̄m̄ exaudiat ē
 deprecas tui et uxor tua elizabet̄
 pariet tibi filium. **Iugā de ip̄o. em̄ v̄m̄**
 p̄m̄o hic attendendū est quia nō est
 vel p̄tē ut t̄m̄ q̄ peccatis p̄tati vel p̄tatis

uel redemptione sacrificium ille offerret
quod potuit publicis vobis relictis homo p
noe inuore habens an non patipendit
filiis orare presertim quia nemo h
orari accipere quod se accepturum ee despe
rat usq; adeo aut ille iam se habiturum
filiis desperabat ut hoc angelo p mittere
non crederet Ergo quod ei dicitur Gaudi
ta deprecas tua. pro ipso intelligend e
nno pili qm plus et redemptio et patris
abolitio p xpm suaua erat ad hoc mira
atm zacharie nascitur filius quia pro
pursar xpi destinabat. **Crisp** Vel q
se exaudita eius deprecas pbat p hoc
q gignendus erat ei filius clamans
ecce agnus dei qui tollit peccata mundi
Theo Quasi ipso dicente unde erit
michi hoc manifestu ut angelus ex
hoc q elizabet pariet. reddes q pata
ipso snt remissa **Ambros** Vel aliter
plena semp et redimenda p diuina
beneficia non exigne qstrata mo s ad
uberiori bonora coadiuta congestu ut
hic pmi pccatoris fructus pmitat De
inde sterilis paralis uocis eius nome
pmitat subdens. Et uocabis nomen
eius iohem. **Veda.** Singularis mlti
iudiciu datur quocumq; hominibus adeo uel
imponit nome uel mutat **Crisp** super
ay. Illud quasi oportet ex pme qm i
quibus ab ipa tentate in facie uicis
refulge debet apnapi de intus su
mebant noui hys uero qui postea de
lebant ex creste nome postea imponeba
Veda. Iohes ergo m pccatu in quo e
gra uel dm gra quo nome declaratur
pmo penitus eius gram quibus decre
ptis filius nascetur esse donatam De
inde ipi iohann qui magnus cora dno
erat futurus postremo erat filius israhel
quos addim erat querens unde p
Et erit gaudiu tibi et exultatio. **V**
rigenes Quid em iustus orat i mudo
imnisti natiuitatis eius letant. Quid uo
ille nascitur qui quasi ad penas in ex
gastulid relegat mster qstratur et

conadit **Ambrosius** Scis aut no solu
pentam gra sed etia salus e plurimoz.
Unde sequit Et multi in natiuitate eius
gaudibunt Ad monet hoc loco storo ge
neracoe letari admonent pentes gratias
agere Non em mediocri mung e dei dae
liberas pparatere gms successiom s hece
des **Et em magnus** **Ambrosi**
p q leticia plurimoz magnitudo dicitur
pmitat ai dicitur Et em magnus coram
dno Non tempis sed amme magnitudi
nem declarauit Et cora dno magnitu
do aie magnitudo uirtus **Theo** Multi
namq; magni dicit sed cora hominibus.
vero cora deo sicut apparet Ita aut et
pentecostis iusti cora dno dicitur **Ambrosius**
Demq; non fines aliter pu
gaue impi non triumphos bellu cer
tamis reportauit. sed quod amplius in
defecto pdicans delicias ham corpis q
lastim d magna animi uirtute deprepit
Unde sequit Et uinu et pccatum non
bibet. **Veda.** Eucora m pccat ebrietas
quo uocabulo hebrei amē quod e ebrietas
pe potulu sine depomis sine de frugibus
sed de qualib; alia matia qstrat significauit
p uero m lege nazareus erat vno
et pccata tpe qstrat abstinē Unde
iohannes tca; tales ut semp nazare
i sti mane possint p hys abstinere
stagnant Non em dectt vno in quo
e luxuria ebriari cu qui in isto spū snt
desiderat implei Unde ite cu vni e
brietas tollit spū gra cumulat Sed
em et spū snt coelebit. adhuc exulto
mris suo. **Ambros** Cui spū snt i
simdit magnas e plenitudo uirtu
Quidem stus iohannes m pccat nascet
mris adhuc in uero potius spū accepti
gram designauit cu in uro pentis exi
liens domni euangelizant aduentu
alius e spū uite huius alius gra qle
nastendo sinit exordiu. moriendo de
fecit Iste non exanbus cohercet non
obitu eximiguit. non alius mris exolu

Gregorius Quod aut erat opus iohannis quid ve per spiritum sanctum peraget, ostendit subdicens Et multos filios israel qui tunc addunt deum ipsorum **Origenes** iohannes quidem primus dicitur. dicit autem opus est ut omnes addent patrem qui tunc **Beda** dicit autem iohannes qui ipse testimonium perhibens in eius fide primus baptizabat dicitur filius israel addunt deum quod querasse patet secundum et dicit deum ipse unde desinant arcam per dicit deum negare erubescant. faciamani ipse evangelium pueris dare cessent amma miferi filii ipse atque alium opus ipse deum credere. **Ambrosius** Non autem ego minus testimonio quod primus spiritus iohannes corda querit in quibus nobis per hoc scripte evangelice suffragant. Vox enim climatis in deserto patet quam dicit Non enim de se sed de deo predicabat. primicia christi Et deo sequitur. Et ipse procedet ante illum in spiritu et virtute helve Bene procedet ante illum qui primicia natus et primicia motus Bene etiam ingit in spiritu et virtute helve **Origenes** Non dicit autem helve sed in spiritu et virtute Spiritus enim qui fiat in helva venit in iohanne et simul virtus eius **Ambrosius** Antequam enim sine virtute spiritus vel sine spiritu virtus Et ideo spiritus et virtute quia spiritus helvas et virtute magnam habuit et gratiam virtutem et ad fidem ammos apostolorum assidua retorqueret virtutem abstinentie atque patientie et spiritum perhibendi in deserto helvas. in deserto iohannes ille archas regis gratiam non querit. hic spernit heredis ille gordanem diuisit. hic ad lauacrum saluare quit ille prioris hic sequentis dicitur precatur pro aduentus **Beda** Et autem de helva per malitiam predictum hoc per angelum de iohanne dicitur tunc subdit. Ut quitat corda patrum in filios Spiritalem spiritum antiquorum spiritum ipsius predicando in similes Et incredulos ad prudentiam iustorum. Que est non de legis operibus iusticia per similitudinem sed ex fide iusticia querere **Gregorius**

Vel aliter parentes iohannis et apostolorum iudei sunt. Sed tamen contra evangelium ex superbia et infidelitate seniebant. Itaque magis benigni filii iohannes ipse et apostoli aspectus vitam mirabant in ipsam iusticia et prudentiam eos attrahentes Sic et helvas reliquas hereticorum quiter ad apostolorum vitam **Beda** Quia vero zacharia per plene supplicante dixerat exaudiat subingit. Pare dno plebem perfectam. In quo docet Quis ordine plebs eadem saluari et perfici debeat ad predicacionem sicut iohannes perintendo et credendo in christum **Theophilus** Vel aliter iohannes plebem parat non credulam sed perfectam et paratam ad suscipiendum christum **Origenes** Sacramentum autem iohannis usque nunc completur in iudeo Quicquid enim creditur est in christum christum antea spiritus et virtus iohannis ad aiam illius venit et parat dno populum perfectum Et dicit zacharias in **Crisostomus** habitu respectu zacharias ad ipsam etatem quia eadem quicquid similitate aspecta diffusus est in die Et dicit zacharias ad angelum unde hanc nam. Quasi dicit Quomodo hoc fiet Et causam dubitacionis subdit. Ego enim sum senex et uxor mea precessit in diebus suis. quod dicit etas in tempesta. nam incepta Ego generans debilis terra sterulis Non autem censet propter hoc digna fore uenia sacerdos dicit seriem rerum exoptulat Quandoque enim deus aliquid indicat oportet in fide suscipere Nam super huius deceptare stimulis est autem unde sequitur Et dicit angelus dixit ei. Ego sum gabriel qui sto ante deum. **Beda** quod dicit. Si homo talia permitteret in pime signum flagitare licere ac ad angelum permittere dubitare non deest Sequitur Et misus sum loqui ad te et hec tibi euangelizare **Crisostomus** Ut cum audias me adeo misus fore nil humani estimes ex his que tibi dicitur Neque enim ex me loquor sed mittet relata demerito hec est enim misericordia bonitas ut nihil esse referat **Beda** ubi notandum est quod angelus se et ante deum

stare et ad euangelizandū Zacharie inf
firm esse testatur Greg⁹ in omi. Quia et cū
ad nos uenit angeli p̄ optus implent
ministerium ut tamen in q̄ m̄tus desint
p̄ contemplatōm diuina et circūscriptus est
angelicus spiritus Simus tamen sp̄us qui
deus ē circūscriptus non ē Angeli itaq̄ eadē
missi ante op̄m̄ sunt quia quolibet missi
ueniant mira ip̄m̄ curat. **Beda.** Dat
autē ei signū quod rogauer̄ ut qui distretudo
locutus est iam tacendo credē distat. Vñ
sequit̄ Et ecce eris tacens et non poteris
loqui. **Crisp⁹** Ut qui generatua ad or
ganā uocalia uicula transferant. Nec in
tutu succedat ei p̄tior sed ob hoc pleete
batur amplius quia circa fidem ceteris p̄ se
debebat. **Theophil⁹** Sed quia v̄bum quod
in greco h̄etur p̄ etiam s̄ndū signifi
care p̄t esse l̄d talis. Er̄ s̄ndus et
non poteris loqui. Conuenientē em̄ h̄ duo
passus ē. Tanquā em̄ in obediens s̄ndi
tatem inuener̄ tamq̄ conditor tacitūtatē
Crisp⁹ Dicit autē. Et ecce. q. d. in hoc
instanti. Sed considera misericordiam dñi
in hoc quod sequit̄. Vñ in diem quo hoc
fient q. d. Cui peccatus rerū quod
dico ostendero et nōis de uire p̄mitti
tur depena eripiam. Et causam pene o
stendit cū subdit q̄d quod non credidisti
v̄bis meis que implebunt t̄p̄e suo. Nō
attendens virtutem eius qui misit me
cū ego ass̄to. Et ergo is qui ante nati
uitatem mortalem incredulus erat pu
nitur. qualiter qui celestem et in effabile
calumpniat̄ mirabit̄ n̄tiam. **Breui⁹** Dū
autē hoc m̄t̄s̄us agentur dilatio t̄p̄is
admirari cogebat expectantem forū p̄
multitudinem vnde sequit̄. Et erat plebs
expectans zachariam et et mirabat̄ q̄
tardaret ip̄e in templo. Cūq̄ p̄ diuer
sa vagaretur suspicio quilibet dicebat
ad libitum donec zacharias edocuit plen
do quo letendo p̄cessus est. Vnde sequit̄
Egressus autē non poterat loqui ad illos
et cognouit q̄ uisionem uidisset in templo
Theo⁹ In mirabat̄ autē p̄plo zacharias
forte causam tacitūtatē interroganti quā

loqui non valens p̄ nutū declarabat. Vñ
sequit̄. Et ip̄e erat in uicinis illis et per
mansit mutus. **Ambros⁹** Est autē mutus
quidam sine v̄bo carnalis acus indicat̄ a
molens nec exp̄mens uoluntate. **Et**
factū ē Beda. Vias sue t̄p̄e pontificis
templi tantū officijs mancipati non s̄nt a
op̄tōu uos̄. sed ab ip̄o quoq̄ domo s̄nt
abstinebant ingressu. Vnde sequit̄. Et factū
est ut impleti sunt dies officij eius abyt
in domū suam. Quia em̄ t̄m̄ sacerdotalis ex
st̄p̄e aaron successio. querebat̄ n̄t̄is t̄p̄is
substituende s̄boli p̄curabat. At quia n̄t̄
nō carnalia successio. sed p̄t̄is sp̄it̄is in qu
ritur sacerdotibus ut semp̄ queant altari as
s̄tere semper castitas obseruanda p̄cipit̄. Se
post hoc autē dies concepit elizabet uxor
eius. Post dies s̄ officij zacharie com
pletos. Festa s̄nt autē h̄ mense septemb̄
octauo kalendas octobris quō optebat̄ ui
deos ieiunū stenophogie celebrare ī m̄n̄e
te equinoctio in quo incipit̄ n̄p̄ se maior
quā dies quia op̄m̄ aptet̄ c̄este p̄hem̄
aut̄ m̄m̄. Nec frustra t̄m̄ dies ieiuniorū
cor̄ quia per iohannē erat hom̄ibz applicis
p̄m̄e p̄dicanda. Sequit̄. Et occultabat̄
se mensibz quibz. **Ambros⁹** Quia causa oc
cultatis nisi pudoris. Sunt em̄ quidam
t̄p̄d̄ p̄scripta quibus. q̄ d̄ur̄ speram̄ pro
creandis liberis p̄t̄ decore. Dū unū vi
gent. d̄i suscipiendos. lib̄is spes est.
At ubi matura eui senectus successerit
et etas ē regendis liberis habilior. quā
creandis. pudor ē legitimi licet̄ fetus
gestare iudicia et ḡuari aliene etatis o
nere et timere alū non sui t̄p̄is fr̄i
p̄debat̄ ergo cū p̄ etatem. Vñ intellig
p̄t̄ quia iam non querebant̄ inter se con
cubitu iugali. Nec em̄ ea q̄ semlem non
erubescit̄ contū erubescit̄ p̄t̄. hoc tam̄
erubescit̄ om̄is p̄ntis quā dū nescit̄ mis
terū religionis. Sed que occultabat̄ se
quia conceperat̄ filū iactare se cepit̄ p̄
gnabat̄ p̄t̄eam. **Virganes** Et ideo
dicit̄ mensibus quibz. i. donec maria con
ciperet et fetus eius exultans cū gaudio

p[ro]phetaret **Ambrosius** Et quāvis p[ro]p[ter]
 s[ua]m exuberantem etatem rursus caruisse
 se gaudebat obprobrio dicens quā sic fe-
 rat d[omi]n[us] **Crisp[us]** Salicet soluit sterilitate
 domū supra naturā concepit. Expetra in
 fructuosa. sp[irit]us uerentes adu[er]sit absterit
 delectus. dum gemtricem feat. Unde seq[ui]
 iudicibus illis respicit auferre obprobriū meū
 inter homines. **Ambrosius** pudor em̄ est fe-
 mmis m[is]trari p[ri]mā non h[ab]ere quibus h[ab]ere
 sala e[st] causa nubendi. **Crisp[us]** Triplia
 ligit gaudet dū et a nota sterilitate ip[s]am
 eripuit d[omi]n[us] et q[ui] illustrem p[ro]p[ter] em[er]sa est
 Non em̄ ut m[is]tris solus concubitus gigne
 tū interuenit. sed gratia celestis hui[us] or-
 tus fuit coadun[us] **Beda**. Aristote[les] autē p[er]
 zachariam sacerdotiū iudeor[um]. p[er] elyabech
 p[er] lex ip[s]a designari que sacerdotiū docetis
 edicitata sp[irit]uales deo filios gigne[re] debebat
 sed non ualebat quia neimem ad p[ro]fecū
 adduxit lex. Erant ambo iusti quia bona
 e[st] lex et sacerdotiū. p[er] illo t[em]p[or]e sanctū Am-
 bo p[ro]cesserant in diebus suis. quia adueni-
 ente x[rist]o. iam marianā ad semū Ingre-
 dit zacharias templū quia sacerdotiū e[st]
 mirare in sanctuariū m[is]tror[um] celestū. fo-
 ris erat multitudo. quia m[is]trici penetrat
 nequit d[omi]n[us] altari thymiana n[on] p[ro]mit. nas-
 citur ioh[ann]em agnoscit. quia dū doctores
 flāma diuine legis ardent. grām dei p[er]
 ioh[ann]em p[ro]dicatū requirit Et h[oc] p[er] angelū
 quia lex p[er] angelos ordmata e[st] **Ambrosius**
 In vno autē vox totius plebis obmutuit
 quia in vno totus addam p[ro]p[ter] loquebat
 Transiuit em̄ ad nos dei u[er]bum et in nob[is]
 non tacet. Mutus e[st] qui non intelligit
 legem. Cur em̄ tibi magis uideatur mu-
 tus e[st] qui s[er]uū quā qui m[is]trici nescit. In-
 uenta similit[ud]o e[st] p[ro]p[ter] iudeor[um] qui accu-
 suat p[ro]fessare nō p[er] rōm[am] **Beda** Et tam
 elyabech concepit ioh[ann]em. quia m[is]trici legē
 sacramentis p[ro]p[ter] habundant. Conceptū q[ui]
 p[er] mensibus occultat. quia moyses quā
 libris m[is]trici p[ro]p[ter] designat. Seu quia p[ro]p[ter]
 dispensatio in quāq[ue] m[is]trici creatib[us] p[ro]p[ter] d[omi]n[us]
 uel facta figuratur. **In** mense autē p[ro]p[ter]
 uel. **Beda**. Quia p[ro]p[ter] incarnatio uel s[er]p[er]

ta etate seculi futura uel ad m[is]trici
 legis erat p[ro]p[ter] futura. recte p[ro]p[ter] mense
 cepti ioh[ann]is missus ad mariā angelus
 nascitur n[on]nat saluatorem. Unde dicit
 In mense autē p[ro]p[ter] mense autē p[ro]p[ter]
 marciū intellige. cuius p[ro]p[ter] et anno die
 d[omi]n[us] m[is]trici et ceptus e[st] traditus et passus
 Sicut et p[ro]p[ter] die mensis decembris
 natus. p[ro]p[ter] uel hoc die. ut nō nulli arbitri
 equi noctid[em] uale uel illo p[ro]p[ter] uale
 brumale fici credam[us]. quērit tū lucis i
 temento canopi uel nasci em̄ qui illuat
 omes homines. Venientes in hunc m[is]trici
 At si quis ante d[omi]n[us] natiū uel cept[us]
 tempus. lucem uel t[em]p[or]e uel tenebras su-
 pare quiterit. diuino et nos quā ioh[ann]es
 ante faciem aduentus eius regnū celorū
 euangelizabat. **Basilus**. Adit autē
 nos celestes. non q[ui] ex se ip[s]is. sed ex eo q[ui]
 diuine sapientie doctorem aspiciat. Unde
 sequit[ur] **Aristoteles** e[st] angelus gabriel adeo.
Greg[orius] in om̄i ad mariā em̄ uirginem
 non quilibet angelus sed gabriel archan-
 gelus mittit[ur] ad hoc quippe misterū sumū
 angelū uenire dignū fuerat qui sumū
 om̄i mirabat. Quod id circo p[ro]p[ter] nō
 censet[ur] ut signet[ur] p[ro]p[ter] uocabulū in opaco
 quod ualeat. Gabriel em̄ dei fortitudo no-
 m[is]trici. p[ro]p[ter] dei ergo fortitudine m[is]trici
 erat. qui uenit d[omi]n[us] et patens in p[ro]p[ter]
 ad debellandas p[ro]p[ter] aereas uenibat
Glossa addit[ur] autē et locus quo mittit[ur]
 tū subdit[ur] In ciuitatem galilee cui n[omi]ne
 nazareth. Nazareus em̄ i. p[ro]p[ter] s[er]uū
 mirabat uentura. **Beda** in om̄i d[omi]n[us]
 aut h[um]ane restauratōis p[ro]p[ter] ut
 angelus adeo mittit[ur] ad uirginem par-
 tui consecrandam diuino. quia p[ro]p[ter] per-
 dicōis humane fuit causa ad serpens
 adu[er]s[us] mittit[ur] ad mulierem sp[irit]u sup[er]bie
 decipiendā. In sequit[ur] ad uirginem **Aug[ustinus]**
De sancta uirgine Illud em̄ p[ro]p[ter] uir-
 ginitas decent[er] parē potuit qui i sua
 natiuitate parem h[ab]ere non potuit ad por-
 tebat em̄ caput m[is]trici p[ro]p[ter] in signe
 miraculū p[ro]p[ter] corpus nasci de uirgine
 quod signatet m[is]trici sua de uirgine ceterā
 p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] natiuita **Ier[onimus]** in s[er]mōe
Assumptio Et b[ea]t[us] angelus ad uirginem mitti

quia semp̄ e angelis cognita uirginitas
pfecto carne p̄ter carnem conuere nō t
tena uita sed celestis **Crisp̄ sup 41** Non
autem angelus post partum amicitat uir
gini ne minū ex mōde turbaret et ideo
ante conceptionem illam alloquit̄ non in somp
nis v̄mō. uisibiliter assistit Nam quasi ma
gnam ualde relationem accipiens egebat an
rei euentu iustione solemnem **Ambrosio** Vn
aut̄ utrumq; posuit scriptura. ut et de
p̄ponsata esset et uirgo Sequit̄ de
p̄ponsatam uirō. Virgo ut expece uirū
conforty uidetur desponsata ne temeritate
uirginitatis aduētur in fama. cui grauis
alius corruptele uidetur in signe p̄ferre.
Maluit aut̄ dñs aliquos de ali suo ortu p̄
de mris pudore dubitare Sciebat em̄ te
neram esse uirginis ueritatem et lu
bricam famā pudoris Nec putauit ortus
sui fidem mris in uirḡ astruendam Ser
uatur itaq; p̄t male sicut pudore integra
Ita inuolabilis opinio uirginitas Nec
deciuit sinistra uirginibus opinione uicti
bus uelamen excusationis Velinquit q; in fa
mata mater quoq; dñm uidetur. Quid aut̄
uidetis quid herodi possit ascribi. si natiū
uident̄ ex adultis p̄p̄ari. que ad mod̄ aut̄
ape dicit̄ Non ueni legem p̄lue. sed ad
implere. Si uideret̄ cepisse a leges in
uira cū partus in nupte lege dampnetur
Quid q; etiam fides marie v̄bis magis as
sertat̄ et mendaciy causa remouet̄. Uide
retur em̄ culpam ob uirginitate uoluisse. me
dacio in nupta pregnantis. Causam aut̄ me
tendi desponsata non hūit cū coniugy p̄
mū et gratia nuptas p̄tus qui cū despon
satam uirō tenet̄ ~~partu~~ partu nō po
tuit hūe suspectum **Orogen** Si em̄ nō
habuisset sponsū statū cogitatio tracta
dyabolū subrepsisset. quō que nō accubuit
cū uirō pregnantis esset. debet iste concepty
de diuinis debet aliquid hūmā nō cē p̄s
lūmū **Ambrosio** Sed tamen magis fecellit
p̄ncipes seculi. demonū em̄ malicia facile
cū occulta deprehendit. At uero qui se
culibus uirginitatibus occultant̄ sine di
uina non p̄nt. Quā etiā locupletior testis
pudoris maritus adhibetur qui possit

et dolere iniuriam et uindicare obprobriū
si non agnosceret sacramentū De quo subdit̄
Cui nomen erat ioseph dedamo dauid **Be
da in om̄i.** Quod non tantū ad ioseph. sed
etiā p̄tinet ad mariam. legis namq; erat
erat p̄ceptū ut de sua quisp̄ tribu aut
familia acciperet uirginitatem. Sequit̄. Et
nomen uirginis nūc. **Veda sup lucam.**
Ariana hebraice stella maris. Virginitate uo
dñā vocatur et mico. quā h' totus mudi
dñm lucem scilicet maritū generare per
hemem. Et ingressus angelus **Ambrosio**
Uirgo uirginem moribus. Sola in pe
necialibus quā nemo uirōis uideret sed
angelus reperit. Et ingressus angelus ad
eam. Et ne q; degnū depararet assatu ab
angelo salutatur. **Gregorius** Contra uicem
p̄us edicam mulieri dirigatur nūc p̄m o
ad uirginem. Illa doloribus partus ē cau
sa peccati p̄mita. In hac p̄ gaudū mēsti
tia pellit. Unde iocunditatem nō absurde
p̄mitat angelus uirginem dicens. Aue
Quia digna cognoscetur. sponsalū an
gelus attestatur cū dicit. **Gregorius** plena
Quia em̄ aluedam ariā et dōs sponse
ōs ōndit q; fecunda sit gratias horū et
quediat hęc sime sponse alia sponse
Jeromius Et hū gratia plena quia
cū p̄ partes prestatur. Marie uero
simul p̄ tota in fide p̄tē plenitudo. Vē
grā plena per quā largo sū spūs uirg
sup fusa est om̄is creatura. Nam aut̄ erat
cū uirgine qui ad uirginē mittebat an
gelū et p̄tē sit mīcū sūc dñs. Nec te
nē potuit lotis qui om̄ibus habet̄ mlocis
Unde sequit̄ **Gregorius** **Auḡ** in f̄ de
natiuitate. Magis quā meū. Ip̄ em̄
in tuo ē corde. in tuo sit uēs adimplet
mente adimpleat. uentrem. **Gregorius.**
Hoc aut̄ ē totus legatōis completū
Dei em̄ ē uerbum ut sponsa supra
rōm̄ uirginem efficiens tamq; ip̄e ger
minans idem q; germinans. totam na
turā hūmānā sibi sibi oformauit. Vltimū
uero p̄mēt tamquā p̄f̄ssimū et apen
diosimū. **Unde** tu in mulieribus. Vna
saluet̄ p̄mētis mulieribus uel etiā hū
dicant̄ nūc mulieres. sicut maros in

filio sed magis utriusque in utroque. Velud
 enim p[ro]nant et om[n]i femina et matre p[ro]m[issa]
 simul et tris[er]va. Sic et mie p[ro]na et
 om[n]i b[e]n[e]dictio revocata et leticia ad singu-
 los est p[ro]fusa. **Ambrosius** Dicit aut[em] virgi-
 nem v[er]aciter quia pauebat. Nam se
 que tu audisset turbata et in p[ro]p[ri]e eius
 Trepidare v[er]ginem et et ad am[ore]m viri in
 gressus pauere am[ore]m viri affatus v[er]eri.
 Dicit virgo v[er]bas vitare lapsura avara
 et salutarem angeli v[er]ebat. **Gregorius**
 Cum aut[em] afflicta foret huius v[er]sibus o-
 v[er]gelista non v[er]sum sed relataz turbat[ur]
 atribuit dicens turbata et in p[ro]p[ri]e eius
 Attende aut[em] v[er]ginis et pudicam et p[ro]u-
 dentem et am[ore]m simul et v[er]acem audita
 leticia. d[omi]n[u]m ex am[ore]m et neq[ue] manifeste
 obstat p[ro] modum. nec p[ro]m[issa] p[ro]p[ri]e
 ex leuitate eius leuitate em[er]it et duricia
 zacharie. Unde sequit[ur] et cogitabat q[ui]s
 esset ista plucaco. Non conceptio. Nam
 ad huc ignorabat in mensuram m[er]it[um]
 sed plucaco. Numquid libidinosi a v[er]no ad
 v[er]ginem an diuina. diu[er]sa facit m[er]ita
 dicens d[omi]n[u]s teat. **Ambrosius** B[e]n[e]dictio
 m[er]o ex am[ore]m nouam f[er]mulam m[er]it[um] q[ui]
 nusquid et an completa soli male her[er] sa-
 lucaco seruabat. **Origenes** Si em[er] sup[er]
 maria ad alia que p[ro]p[ri]a simle et factu
 sermonem ut p[ro]p[ri]e que hebat legis p[ro]p[ri]a
 m[er]it[um] am[ore]m q[ui] p[ro]p[ri]a talis salutaco ter-
 rui p[ro]p[ri]a. Et aut[em] ei angelus. **Bedae** Quia
 salutaco in solita v[er]ginis turbata vide-
 rat q[ui] familiaris natam vacans con[er]e
 ne tunc debeat iubet. Unde dicit Et
 ait ei angelus. **Ne tuncas mala**. **Gregorius**
 q[ui] d. non accessi deceptu[er] v[er]no decepto
 absolucio de p[ro]p[ri]a. Non veni de p[ro]p[ri]a
 in v[er]obilem tuam v[er]ginem sed conditor
 puritatis et custodie q[ui] b[e]n[e]dictio refecare.
 Non sum serpentis m[er]it[um] sed p[ro]p[ri]e ser-
 pentem legatus p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a no[n]
 in p[ro]p[ri]a molitor. Sic igit[ur] nequa[m] dis-
 trahe[n]tibus ip[s]am consideratib[us] u[er]o
 p[ro]p[ri]a ne diuidicave in f[er]us m[er]it[um]
 negotio. **Crisp[ianus]** Qui aut[em] ap[er]t[ur] deu[m]
 m[er]it[um] gratia non h[er]e q[ui]d timcat

Invenisti em[er] gratia ap[er]t[ur] deu[m]. Qualiter
 aut[em] illam quicquid reperit nisi humilitate
 mediant[ur] humilibus em[er] dat deus gratia.
Gregorius Invenit etia[m] gratia v[er]go coram
 deo quia splendore pudicie ip[s]am exor-
 nans atq[ue] gratia deo se habitaculo p[ro]
 p[ro]p[ri]e. nec p[ro]p[ri]e celibat[ur] m[er]it[um] q[ui] p[ro]
 uauit sed etia[m] in maculata p[ro]p[ri]e as-
 todit. **Ambrosius** Inveniant em[er] plu-
 res gratia ante et et id subdit. Quod
 p[ro]p[ri]e et dicens. **Et conapies m[er]it[um]**.
Gregorius Et dicit. **Et celeritate p[ro]**
 am denotat in simians at[em] eius v[er]bo
 celebratam esse concep[er]it. dicit aut[em]
 Conapies in illis. ut demonstrat d[omi]n[u]m
 ab ip[s]o v[er]to v[er]ginali et de ma[ri]a sub[er]
 carnem suscipit. Venit em[er] diu[er]su v[er]bu[m]
 em[er]datu[m] natu[m] humana et p[ro]p[ri]e et
 m[er]it[um] gratia p[ro]p[ri]a. Et id sine p[ro]p[ri]e
 et humano p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]e nos
 m[er]it[um] concipit et h[er]e m[er]it[um] p[ro]p[ri]e
 gestat m[er]it[um] sed q[ui] q[ui] p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e
 d[omi]n[u]m d[omi]n[u]m p[ro]p[ri]e et p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e saluta-
 rem p[ro]p[ri]e p[ro]p[ri]e et id addidit. Et
 p[ro]p[ri]e filiu[m]. **Ambrosius** Non aut[em] m[er]it[um]
 p[ro]p[ri]e m[er]it[um] ut du[m] de sp[er]it[us] s[an]c[t]o q[ui] p[ro]p[ri]e
 v[er]bu[m] p[ro]p[ri]e. **Sime** aut[em] q[ui] aborauit
 excludant v[er]bu[m] atq[ue] p[ro]p[ri]e. **Sime**
 que m[er]it[um] p[ro]p[ri]e h[er]e sed nan d[omi]n[u]m for-
 mauit. **Gregorius** n[on] p[ro]p[ri]e. Cum aut[em] ex-
 pectaco p[ro]p[ri]e mulieribus timorem in-
 tuitat sedat timoris motu dulcis p[ro]p[ri]e
 relaco at[em] subdit. Et vocabis nomen
 eius ih[esu]m. Saluatoris em[er] aduentu[m] o-
 auglibet timoris p[ro]p[ri]e. **Bedae** h[er]e
 aut[em] saluator sine salutaco m[er]it[um].
Gregorius dicit aut[em] tu vocabis non
 p[ro]p[ri]e. Patre em[er] caret. q[ui] ad in f[er]o
 gnaco. sicut et m[er]it[um] resp[er]t sup[er]ne. **Cy-
 rillus** hoc aut[em] nomen de nouo fuit
 v[er]bo in p[ro]p[ri]e natu[m]tati agguens car-
 nis p[ro]p[ri]e illud p[ro]p[ri]e. Vocabit[ur] tibi
 nomen nouu[m] quod os d[omi]n[u]m no[n]auit. **Gre-
 gorius** v[er]m quia hoc nomen que et p[ro]p[ri]e
 at[em] successore moysi idarco t[em]p[or]e
 angelus q[ui] non at[em] p[ro]p[ri]e illius similitudine
 subingit. **Et** erit magnus. **Ambrosius**

Dicitur est etiam quidem de iohanne qd
erat magnus sed ille quasi homo magnus
is quasi deus magnus. Late em funditur di
virtus. late celestis substantie magnitudo
porrigitur. Non loco clauditur non opinione
comprehenditur non estimacione concluditur non
estate variatur. **Origenes** Vide ergo mag
nitudinem saluatoris quomodo in toto orbe dif
fusa sit ascende ad celos quo celestis reple
uit. Descende cogitacione in abyssos et inde
eu illuc descendisse si hoc uideris pariter
in tenebris sperare completo. Hic erit mag
nus **Breuis** Non carnis assumptio dei
tatis derogat celestidm ymo potius hu
manitatis humilitas sublimat. Unde se
Et filius altissim vocabitur. Non utiq
tu inpones vocabulum sed ipse vocabitur.
a quo nisi a consubstantiali genitore Nulla
em filius nouit nisi pater. Pater que no
infallibilis e noticia geniti. is uera mter
pater e erga impoicem cogitac nominis pp
quod dicitur hic e filius meq dilectus. Ab
eternop quidem est quauis ante adma
doctrina nomen eius patuit. Et id ait
Vocabitur. Non fiet uel gnabit. Nam
et an secula fuerit consubstialis pater. hinc go
conspicis. hinc mter effiacris. hinc virgi
nalis cella concludet. Cuius celeste spatium
capax non exstitit. **Crisostomus** Ceterum suprad
enorme quibusq uidetur deum habitare
corpus. Nomen sol eius e corpus sensile
quocumq radios in mittit non leditur in
sua puritate quibus ergo magis uisibile
sol ex uero uirginali mundissimu corpore as
sumens non tamen grammatice no e ymo
eaa ipam mter sanctiorum ostendit.
Breuis Et ut uirginis redderet memo
riam pfectas subdit. Et dabit illi dms
deus sedem dauid patris eius. Ut nos
cat liquido qm qui nascitur e ab ea ipse
e ppus que illi pmisserat ex dauid seie
nascitur. **Cyriillus** Non tamen ex io
seph e editu corpus xpi mundissimu.
Sed em vno hinc cognacione pro
flauit aut ioseph et uirgo ex qua fo
mam humanitatis uirginitus sumptit
Basilius Non aut t maritali sede da

uid sedis dms translato iudaico regno ad
herodem. sed sedem appellat dauid in qua
resedit dms indissolubile regnum. Unde se
Et regnabit in domo iacob in eternum. **Crisostomus**
Dicit aut ad pater domum iacob eos q de nro
iudeis crediderat in illud. Ut em paulus
dicit. Non omnes qui exstet sunt hy sunt
isrlite. sed qui p filij promissionis operantur
in semine. **Beda**. Vel domum iacob tota etia
dicit que uel de bona radice nata uel cu
alcastet esset in toto tto fidei in bona est
in secula oliuam. **Breuis** Nullus e aut
mterum regnare nisi dei solus quo fit ut
si ppter carnationem dicit dauid sedem ac
cipere tamen idem ipse magnus deus uox eius
agnoscitur. **Beda**. Et regni eius no erit
fines. Non solum magnus deus est. sed e
in eo qstamo. Et in pnti quidem hie regnum
multis finaliter uero omnia pnt et ei oi
subiacent. **Beda**. Omittat ergo uerborum
dite hanc tme ex uirgine natu et hinc
a uerbo dei non momentate pntie se receptu
angelus em qui eundem ipm pnti hie.
dauid que filius altissim uocari pntiatur
indubius nature. Vnam xpi pntiam
denuntiat. Non aut io futuris temporibus
bis angelus uoluit. quia pnti hereticos
pntie ante mariam non fuit sed qua cand
pntiam homo cu deo. idem filij nome
fuerit. **Dicit** aut maria **Ambrosius**
Nep non cedere angelo maria debuit
nep tam teme usurpare diuina. Unde
dicit. **Dicit** aut maria quomodo fiet
istud. Temporalis est ista reslo que
vba sacerdotis hie ait. Quomodo fiet
istud. Ille uidit. Unde hoc sciam. Ne
gauit ille se credere et quasi fidei adhe
alud querit auctorem. Ita se face pntie
net dubitat ee faciendum q quomodo fiet
possit inquirat. legerat maria. Ecce
uirgo concipiet in uero et pnt filiu. Io
credidit futurum. Sed quomodo fiet
si ante non legerat. Non em q admodu
fiet uel pntando fuerat reuelatu
tanti em misteriu no homine fuit
sed angeli ore pntu. **Gregorius** **nyssenus**
Attende etiam mude uirginis uocem

piam amicitia angelus ipa vero agniti
 in mat pstantiam incorruptibilitate angeli
 ta iustione diuidians unde dicit Om mund
 non cognosco **Basilus** Cognatio multa
 pparat dicit. Dicit em cognatio mri con
 ditore sapia at magnalid suo nota ne
 non manducos custodia. et que fit apud
 dei appropiatio et copula imperialis qualie
 hic accipit **Greg nyssemus** h igit ma
 rie uerba iudicial pcor qua tractabat
 tmentis archana. Nam si causa copule
 quingulis ioseph de sponsari voluisset cur
 admiraco ducta e dnm sibi narrat qcep
 ai mmiu ipa pcolaret ad eps mater effi
 ci iuxta legis naturam. Vm quia oblanc
 corpus deo quas quoddam ex facis m uis
 labile resuati decebat. Et ideo dicit Et
 si sic angelus e tame q uia no cognos
 tam composibilis certit. Qualiter i
 mater ergo carens iuge ioseph quide
 in sponsam agnouit. **Greg.** Sed confida
 qualiter agni pluit dubit angelus ac
 explanat intemperat amibit et m effa
 bilem piam sequit em Et respondens an
 gelus dixit ei Spus sru sup ueniet m
 te. **Criso** q. d. Non querat ordmem
 nalem ubi natura transcendit et supant
 q tractant. Dicit quomo fiet istud. qm
 uia non cognosco. qm vmo eo ipso qtm
 get q ce iugis mcepta. Nam si uia
 cepta fuisset non digna censeris hoc mis
 tio non qua pparat sit iugiu. sed qua
 dignitas parior decebat em quem om
 dnm et in natuitate nobis ptiapare et
 ab ea distrepare. Quod em opitero nasto
 plus anobis obtinuit qud beatid corpa
 illud quod opubantem iudicial donit auo
 ad se ipm allepuit. In singulis em cetis.
 uo utiq aiam pmerit. finceca si spus
 impetrabit pnciam. sed mte caro recepta
 culid effiat spus **Greg nyssemus** Tabulas
 em mte nature quas culpa confugerat
 demio uetus legis de tra ma sibi do
 lauit absq oabitu dimitat sic corpus
 suscepibile trancs q diuina digitu sru

pte salice spus supuemens uirginem
Criso In super. Et uis altissim ob
 umbrabit tibi. altissim regis uirtu xps
 est qui per aduentu spus si formatur in
 uirgine **Greg xvij mox**. p ob umbra
 tame em uocabulu marnandi dei utraq
 nata signat. Umbra em aluc format m
 corpe. Dns aut p diuitatem lumen e. Alma
 ergo lumen m corporeu in eius erat utd
 cor pandu recte ei dicit **uirtus altissim**
 ob umbrabit tibi. i corpus mte huma
 tatis accipiet mcorpeu lumen diuinitatis
 ho ena malo dicit ppter mentis refrige
 riu celitus dati **Beda** Non ergo uirili
 q non cognosco semie sed spus si quo i
 implere opere concipies. Concupie mte
 non erit estus ubi umbraculu faciet
 spus sru. **Greg nyssemus** Nel dicit ob
 umbrabit tibi quia sicut corporis umb
 pcedenau caracte format. Ita iudicia dei
 tatis filij ex uirtute generandi patebunt.
 Sicut em in nobis quedam uirtutis
 in matia corporali conspiciat. qua homo
 format. Sic uirgine altissim uirtus p
 uiuificantem spitu parit corpe m stam
 matiam carnis ex uirtute corpe ad for
 mandu nouu homie assumpsit. Unde
 sequit **Deoq** et quod naster ex te sru.
Arkanasius pstem em qm nature hu
 mane assumptu ex maia uerissimu cor
 pus exstat. et idem sru naturd corpi
 mro **Cor** oror namq ma maia cu om o
 ab adam descendet mo **Basilus** Unde
 et paulus dicit qm misit deus filiu suu
 natu non p muliere sed ex muliere na
 hoc q duo p muliere transiua potat iu
 dicato natuuitatis sru. **Or** aut dicit
 ex muliere manifestat gione nature ge
 miti respectu pntis **Greg xvij mox**
 Ad distictioz aut mte stitatis ihesus
 singulariter sru natiuitas asserit. Nos
 quippe et si sancti effiom non tame nati
 m. quia ipa nature corruptibilis cognicoe
 constrmgm. Ille aut plus ueraciter e
 sru qui ex gntice carnalis copule con
 ceptus non est. Qui sicut non heticus

despicit. alter in humanitate alter in deitate
est. non prius homo conceptus atq; editus p
mitum ut deus eet accepit. Sed mirante
angelo et adueniente spm mox vbi r uo
mox intra uterq; verbu caro. Unde sequit
Vocabitur filius dei **Greg** Tu aut attende
qualiter virgini totam trinitatem angelus
edidit. dñi spm sm commemorat. virtutem
et altissimū Trinitas em induisibilis e. **T**
Et ecce elizabet **Criso** Quomodo pcedes
dicitur supabat virginitatem mentem ad hūliora
declinauit sermone p sensibilia ipa sua
dens. Unde dicit **Et** ecce elizabet cognata
tua. Amadute gabrielis industriam nō me
memorauit. cam Sarre uel Rebecce uel Ric
eli quia antiquior erant exempla. sed in
mens factū inducit ut eius mente factū
corroborat. et ob hoc et etatem commemorat
cum dicit **Et** ipa ipa concepit filiu i se
necitate sua. **Et** de factū nature sequit
em **Et** hic mēsis e septus illi que vocat
sterilis. Non em apr mēpio a p mēpio con
ceptus elizabetis nūciauit. sed acto p
mē suū spatio. ut timor ventris per
hibeat argumentū **Greg nazarenus** Sz
queret aliquis qualiter ad dauid xpūs
refertur. Si quidem mātā de sanguine ma
nauit aaron. Cuius agnatum angelus e
lizabetis asseruit. Sed hoc mētu supno q
tigit. ut regū gemis. sacerdotali stirpi
umgetur ut xpūs qui rex e et sacerdos
ab utriusq; scdm carnem nascitur. legitur
etia in epodo qm aaron p mē suū scdm
legem sacerdos dixit. dixit ex tribu iu
de in quingem elizabetis filiam ammadab
Et attende sacratissima spūs admstratōis
dñi et hanc zacharie quingem statuit
elizabetis vocari. reducons nos ad illas
elizabetis quā duxerat aaron. **Veda** Sic
ergo ne vntq; se parē posse diffidat. acce
pit exemplū sterilis amūs paritūre. ut
distat deo omnia possibilia etia q nature
ordme vident eē contraria. Unde seq
Quia non erat impossibile apud deū se
verbu **Criso** qpc namq; ai sit naē
dñs timeta pē dñm velit. qui timeta
p agit et disponit. vntē mortis p hora

gubecians **Augustino** cōm faustū Quis
quis autem dicit. Si omnis deus est
faciat ut ea que facta sunt facta nō fuerit
non pūpū se dicit. faciat ut ea q vera s
eo ipō q vera sunt falsa sint. pē em face
ut aliquid non sit quod erat. Velud cū
aliquem qui cepit eē nascendo faciat non
eē moriendo. Quis aut dicit ut id quod
iam nō e faciat non eē. Quod q em pūpū
e iam non est. **Et** et si de spō ficit aliquid
pē ad hoc e de quo ficit. **Et** si e quomō pū
titū e. Non ergo est quod vere diximus
fuisse. Sed ideo vnt e illud fuisse. q m
nra sntā. Verū est non in ea que iam nō
e. Hanc aut sntā deus falsam face nō
pē. **Impotentē** aut deū non ita diximus
ut si eē etiam mori posse credamus. Ille
plane omnis vere solus dicit quod vere
est et aquo solo e quod quid aliquo modo
est. **Ambrosius** Vide aut hūilitatem
virginis. Unde deuotōm sequit em dicit
aut mātā. **Et** analla dñi. Anallam pē dicit
que mater eligit. **Nec** repentim exaltata
p mūllone est. antem em hūilem q pūpū
hūilitatem debuit ipa pūpū. Simul et
anallam pē dendo nullam sibi pūpū
tante grē vndicauit qm facit quod iubet.
Unde sequit. **ficit** michi scdm vntū tuū.
Habes obsequiū vntōs votū. **ficit** michi
scdm vntū tuū. **Conceptus** vocat **Eusebio**
Alius aliud quiddam mēpna sermone vir
ginis extollet. apūbus hic quida cōstā
tiam hic obediencie pūpū. Alius
q non alleca e tam splendidus et ar
dus p mātū archangelū p mēpū pollic
tis. Alius quod non excessit modū indando
mstantas. Sed qualiter camt et eue le
uitatem et zacharie mōbdiēnā. Michi
aut hūilitatis pūpū non mīq; conspi
citur admmandā. **Greg xvij** mox p
mē pūpū namq; sacramentū greptō p
partū inuolabili vitatem vntūpū nāc
cadem vntō analla fuit dñi et mī
Veda accepto aut vntōm ofensū mox
angelus celestia repetit. Unde sequit
Et descessit ab illa angelus **Eusebius**

Non solum impetrans quod optabat.
 sed sapiens in virginitate forma et virtute ple-
 nitudine. **Virgens aut Ambrosius**
 Angelus tñ ab stordita mētiaret ut fides
 astruet exemplo femine sterilis conceptio
 virginis mētiaret. Vbi hoc audit maia
 non quasi mercedula de oracula nec qñ
 incerta de mēcio nec qñ dubitans de exēplo
 sed quasi leta de voto. religiosa qñ officio
 festina p̄ gaudio in montana p̄roit. Vñ
 dicit **Virgens aut maia** in diebus illis
 abyt in montana. Quis em iam deo ple-
 nis ad supiora tñ festinatē cōdestendit?
Virgen? In hūc em qui mūdo illis erat
 festinabat ad hūc in ventre mris iohēni
 potitū sificare. Vnde sequit. Cum festina-
 tē. **Ambrosius** Nestit tarda molimina
 spūs s̄i grācia. Dyrite virgines nō de-
 morari implacis non aliquos in publico
 mistic sermone. **Theophil.** p̄ter hoc
 abyt in montana quia Zacharias in mon-
 tans hitauit. Vnde sequit. In ciuitate
 iuda et intrauit in domū zacharie. **Ambro.**
 Dyrite vero s̄e mulieres p̄dilitate qua
 pregnantibus debeat ophibē cognat
 ayacia q̄ ante pla t̄m timis penetrabilis
 v̄abatū nō a publico v̄ginitatis pudor
 nō a studio ap̄tas monā. nō ab officio
 p̄p̄itas t̄meris retardant. Dyrite oia
 v̄gines hūilitatem marie. Venit p̄m̄q̄
 ad p̄p̄m̄d̄ iunior ad senorem. Nec plū
 venit sed ead̄ p̄or saluauit. Vnde p̄
 Et salutauit elyzabeth. Deet em ut
 q̄nto castior virgo tanto hūilior sit
 nouit q̄ deferre senoribus. Sit magis
 hūilitatis in qua t̄ p̄fesso castat. Est ead̄
 causa p̄ctat quia supior venit adm̄fio-
 rem ut in s̄ior adiuuet. ayacia ad elyzabeth
 op̄us ad iohēni. **Crisp̄ ad mat̄m.** Vel
 aliter celabat que sup̄radica s̄ m̄p̄ vir-
 go nec cuiquā hōm̄ pandit. Non em ce-
 debat ab alijs posse fidem adhiberi in-
 uandis relictibus. Vñd magis putabat
 se pati q̄m̄cia si diceret quasi valens ste-
 lus p̄p̄rud palliare. **Brenis** Ad pla aut
 re fugit. elyzabeth. Sic em osuenerat
 et p̄ter cognatōm et p̄ter cetam hūg

quāctōm **Ambrosius** Cito aut euentus ma-
 rie et p̄ncie d̄m̄ce b̄nficia declarant. Na
 sequit. Et factū ē. cōt̄ auduit salutacōm
 maie elyzabeth exultauit in fanis in utō ei9
 Vnde d̄m̄ctione singulari q̄ v̄boz p̄cta-
 tes. vocem prior elyzabeth auduit. Sed
 iohēs p̄or grām sensit. Illa nature ordi-
 ne auduit. Iste exultauit rōne m̄stij
 Illa marie. Iste d̄m̄ sensit aduentū. **Bre-
 tus** Pheta eius parente amicus uidet
 et audit salutē q̄ p̄phetatum. Sed q̄m̄
 v̄bis non potat. salcat in utō. quod maximū
 op̄stat in gaudis. Quis v̄m̄p̄ nouit tripu-
 dū natiuitate antiquus. Infirmavit grācia
 q̄ nature ignota optatant. Verlusus vent
 miles agnouit d̄m̄ ar regem p̄orturū
 ventris regnē non obstantē. m̄stice in
 om̄ Inspecit em non palpebris sed sp̄itu
Virgenes Non aut antea repleto fuit
 sp̄u donec assisteret. que xpm̄ gerebat in
 utō. Tunc aut et sp̄u erat plenus et re-
 sultabat in parentem. Vnde sequit. Et re-
 pleta ē sp̄u s̄o elyzabeth. Non autē
 dubitū ē qñ que tūc repleta ē sp̄u s̄o p̄
 filiū sit repleta. **Ambro.** Illa aut que se
 otulcauerat. quia concepit filiū iactare
 se cepit quia gnabat. p̄phetam et que e-
 rubescat ante b̄ndictū. Vnde sequit. Et
 clamauit. voce magna et dixit. B̄ndicta
 tu inter mulieres. magna voce clama-
 uit ubi d̄m̄ sensit aduentū. quia religi-
 osum credidit p̄m̄. **Virgen.** Dicit autē
 B̄ndicta tu inter mulieres. Nulla ei
 tante v̄m̄p̄ fuit gr̄e p̄ceptū aut se potit
 v̄m̄us em d̄m̄i germis parens ē v̄m̄ca
Beda. Eadem aut voce ab elyzabeth q̄
 agabrele b̄ndictū quaten9 et angelus et
 hōm̄ibus venanda monstrat. **Theo.** Ma-
 alce s̄e mulieres que tamen gemerūt
 filios peccato inquinatos subuigit. Et b̄n-
 dictus fructus ventris tui. Vel aliter in-
 telligitur. Dixerat. B̄ndicta tu in ter-
 mulieres. Deinde quasi interrogante aliq̄o
 quare subuigit dicens. Et b̄ndictus fructus
 ventris tui. Saluet quia de9 ē fructus
 ventris tui. Sic dicit m̄ psalmo. B̄n-
 dictus qui venit in nōie d̄m̄. deus d̄m̄
 et illuxit nobis. Consienuit em p̄c̄

scriptura et p quia **reapere** **Origenes**. sicut
tunc autem ventris dei gemitus dicitur dicit
quia nequaquam ex vivo sed ex sola matra percipit
nam qui semen sumpsit apertibus coram
fructus spiritus **Origenes** Solus ergo hic
fructus benedictus et absque viro et absque peccato
pducit **Beda**. Iste est fructus qui dauid p
mittit De fructu ventris tui ponam super
sedem tuam **Seneca** In qua parte emigret
entibus redarguere dicit fructus ventris
opus asserit. Omnis enim fructus eius est
nature et planta. Unde et virginem re
linquit eisdem fuisse nature et secundo a
dam qui tollit mundi peccatum. Sed et qui
phantasticam opinionem de carne christi con
fingunt in uero dei gemitus pro cruce
stant nam fructus est ipsa substantia predicti
arboris. Vbi sunt etiam dicentes quod per
ductum christum transisse per virginem dicitur
ex dictis elizabeth quam repleuit spiritus
christi fructu fuisse ventris. Sequitur. Et
unde hoc michi ut veniat mater domini
mei ad me **Ambrosius**. Non quasi ignorans
dicit. Sed enim esse spiritus gratiam et operam
ut in ipso amore domini ad partem sui pignori
salutem. Sed quasi non humani hoc motu
sed diuine gratie minus se cognoscit ita
dicit. Unde hoc michi hoc est quia iusti
cia quibus factis per quibus meritis **Orige
nes** Conuenit autem hoc dicens et filio matris
et iohannes indignum se censuit aduentu
christi ad ipsum matrem autem domini mitatur ad
huc virginem existentem paratam. e
uentum ex dicto propheta diuina autem in pro
dixerat malis ad elizabeth ut iohannis
testimonium ab eis pueniret ad deum. Et
tunc enim iohannes dominus mysterium ostendit
Unde sequitur. Ecce enim ut facta est vox
salutacionis tue in auribus meis exulta
uit in gaudio in fano muto meo **Augustinus**
addidit. hoc autem ut dicit euange
lysta placuit est repleta et spiritu sancto quo
per dubio reuelante cognouit quid illa
exultatio significasset in fante et illius ve
nisse matrem cuius ipse precursor et demon
strator esset futurus. Potuit ergo offi
ta significatio rei tante maius cognoscere

de non apuulo cogente. Non enim dicit. Ex
ultauit in fide in fano muto meo sed ex
ultauit in gaudio. Videmus autem exultationem
non solum puulorum sed etiam peccatorum. Non utique
de aliqua fide vel religione vel quacumque re
nali cogitacione veniente. Sed hoc in iusta
ta et noua exortit quia muto et in eius
aduentu que sunt saluatorem fuerat pari
tura. Pro hoc exultatio et tunc in domini
reddita respolutio sicut solent miracula
fieri facta et dimittit in in fante non huius
ab infante quia est si usque adeo est in
illo puero accitatus. vsus tamis et volu
tatis ut in tra vistra materna iam possit
agnoscere. reddere consensare etiam hoc in ma
culis huius diuine potentie non ad huane
trahendum exemplar ne **Origenes** ve
nerat autem mater dei vistra elizabeth
miraculosum conceptum per retulerat ange
lus. ut persquat redulitas peccatoris ad vir
ginem manatur. Et ad hanc fidem facit
sermo elizabeth dicentis. Et beata que cre
didisti quoniam proficientur et quod dicit per tibi ad nos
Ambrosius. Vides non dubitasse mariam
sed credidisse et ideo fructu operata. **Be
da**. Nec mirum si dominus redemptor mundi
diu operam suam meroauit amere. ut per
qua salus omnibus parabat eadem prima
fructu salutis hauriret ex pignore. **Am
brosius**. Sed et uos beati qui audistis
et credidistis gluetur enim credidit autem
et concipit et gnat dei album et qua
eius agnosce. **Beda**. Admiratione autem ad
verbum dei mente concepit. virtutis sa
tum celsa carissima gressu constendat
amoris quatenus ciuitate uida. i. ofesso
nis et laudis arcem penetrare et usque
ad partem fidei spei et caritatis quasi tribus
mea mensibus ualeat amori **Gregorius**
sup exech. Simul etiam decepto et pnti
atque de futuro per parte spiritus tacta est
que et cum promissibus angeli credidit
se cognouit et matrem notans quia re
demptorem humanam genus muto portaret
intellexit. et tunc omnia proficenda predicet
quid etiam de futuro scilicet asperit

Et ait maria **Ambrosius** Sicut patrem
 a mulieribus cepit ita etiam bona a mulieribus
 meliorantur unde non otiosum videtur
 quod ante iohannem elizabethe prophetat et
 mala ante dominum generatibus sequitur aut
 ut matrem quo persona melior. eo propheta sit
 plenior **Basilius** Virgo enim intencione
 sublimi ac speculacione profunda. et mensura
 tem gtemplans misteris que profundius g
 diens magnificat deum unde dicitur Et
 ait maria Magnificat anima mea dominum
Gregorius quod dicitur mirabilia que deus premitur
 in meo corpore exercebit Sed anima mea in
 fructuosa aperit deum non est Comem
 autem michi et voluntatis fructum afferre
 Nam que amplo doctor miraculo tam to
 neor glorificare in me mirabilia operantem
Origenes Si autem dominus nec augmentum
 nec detrimentum recipere potest aliud est quod
 maria loquitur Magnificat anima dominum quod
 si considerem dominum salvatorem ymagine
 et inuisibilem dei et animam meam factam
 ad eius ymaginem ut sit ymago yma
 ginis tunc uidebo quod in exemplo cordis
 solent ymagines pingere quando magni
 ficant dominum animam meam opere cogitatione
 sermone tanto ymago dei grandis efficitur
 et ipse dominus eius ymago et anima mea
 magnificatur Et exultavit **Basilius**
 Primus spiritus fructus est pax et gaudium
 Quia ergo sacra uirgo tota sibi hau
 serat spiritus gratiam. merito subdit. Et
 exultavit spiritus meus. Idem animam dicit
 et spiritum. Consuetudo autem in scripturis ex
 ultationis placis in similitudine alacritate quedam
 et iocosi huius anime miris qui digni
 sunt proinde uirgo exultat in domino
 ineffabili cordis tripudio et resiliacione
 in strepitu affectus honesti sapienter. In
 deo salutem meam **Beda** Quia eiusdem
 uirginitatis spiritus uirginis eterna
 diuinitate letatur. Quare tempore con
 ceptionis fecit **Ambrosius** Magnificat ergo
 anima marie dominum et exultat spiritus eius in
 deo eo quod anima et spiritus per filium per deuota
 unum deum capio omnia et cum deum per
 que omnia pro uenerat affectu Sic autem

in singulis spiritus matris ut exultet in domino
 Si secundum carnem una mater est christi. secundum
 fidem tamen omni fructus est spiritus ad dominum
 cum anima accipit dei uerbum Si carnis in ma
 culata et in multis uicijs in temerato cas
 tu timorant pudore custodiat **Thom.**
 Me autem deum magnificat. qui digne sequi
 christum et dominum per primum uocat christum non
 minuit dignitatem magna et celestia
 operando. et tunc spiritus eius. i. spirituale carnis
 ma exultabit. i. proficiet et non mortifi
 cabit **Basilius** Si quando uero lux
 in cor tuum irruerit et ad deum diligendum
 et contempnenda corpora pullam obscuram
 et breuem ymaginem perfectam pape iustorum
 et consistentiam absque ulla difficultate con
 sequentium modo gaudium **Origenes** spiritus
 autem anima magnificat ut postea exultet
 in deo. Nisi enim antea crediderimus exul
 tare non possumus **Quia** respexit **Gregorius**
 causam manifestat cur se magnificare
 deum deceat ac exultare in illo dicens
 Quia respexit humilitatem ancille sue. quod
 dicitur. ipse prouidit non ego expectaui.
 humilibus etiam attempta. Nunc autem ad me
 fabile conatum eligor. et ex alto detra
 ad pedera. **Augustinus** in sermone de assumptio
 ne ueritatis que deum hominibus pe
 pit uitam mortalibus edidit celos in
 nouauit mundum purificauit paradysum
 aperuit et hominibus annas liberauit. facta
 est male humilitas scala celestis per quam deus
 descendit ad terram Quod est enim dicitur Re
 spexit nisi approbavit a uultu enim uidentur
 in conspectu hominum humiles esse. sed corpus hui
 litas ad deum non respicitur. Si enim ueritas
 humilitatis est deum ab hominibus non se
 laudari uellent non in hoc mundo sed
 in deo spiritus corpus exultaret **Origenes**
 Sed quid humile atque deicentia que dei filium
 gestabat in uero. Sed considera quod humi
 litas in scripturis una de uirtutibus predicatur
 que a prophetis modesta dicitur Sed et nos
 cum possumus appellare quoddam intuitu
 cum aliquis non est inflatus. sed ipse se de
 icat **Beda** Quia autem humilitas respicitur

recte beata ab omnibus cognominat. Unde sequitur. Ecce enim ex hoc beatam me dicit omnes generationes. **Atanasius**. Et enim secundum prophetam beati sunt qui habent semen in se et promissum in se. quod dicitur de proximo dicitur. Et facta sancte virginis marie que secundum carnem ubi gemitus est effecta. **Breuis**. Non autem se beatam appellat. in am coepta gloria. Unde enim factus in ipso superbie que se ancillam incipit. Sed factus tacta spiritu que futura sunt persistit. **Beda**. Decebat enim ut sciat per superbiam primum peccatis mors et mundum in transit. Ita per humilitatem marie uite introitus panderet. **Theophyl.** Et ideo dicitur ad omnes generationes. Non solum elizabeth. sed etiam omnes credentium nationes. **Q**uia fecit in **Tyris** dicitur unguis non per suam virtutem se beatam predicandam. sed causam assignat dicens. Quia fecit michi magna qui potens est. Nunc tibi fecit magna. Credo ut creatura deo creatorem. famula domini gratias. ut parte mundi deus redimet. parte illuminaret. parte ad vitam vocaret. **Theo.** Aliud non magna ubi manens illibata conceptio superans mater dei naturam digna reputata. Nam quanto quousque gemitus effectus. sed unigeniti salvatoris. **Beda**. Respicit autem hoc ad matrem carnis ubi dicitur est magnificat. autem mater domini. Sola enim autem illa cui dominus magna factus dignatus. dignus enim promissus magnificare per **tyris**. Dicit autem qui potens est. Ut si quis diffidat in conceptione negat. dum unguis manens concepit. retorquet miraculum ad potentiam spiritus. Nec quia unigenitus accessit ad feminam ex hoc inquitur. Quia sicut est nomen eius. **Basilius**. Sicut vero dicitur nomen dei. non quia in syllabis quidam significatio virtutem continet. sed quia quilibet dei speculatio sancta dinoscitur et sincera. **Beda**. Singulus enim potentiae culmine transcendit omnes creaturas et ab omnibus que fecit longe segregatur. quod greca locutio melius intelligitur. in qua ipsum ubi quod dicitur d

gron qui contra etiam significat. Et matrem eius. **Beda** dicitur in domo ad gratia dei iudicia quatenus totius humani generis factus destruit subdens. Et matrem eius a progeme in progemes et dicitur. Non solum michi fecit magna qui potens est. sed et in omni gente qui timet deum acceptus est. illi **origen** aia enim dei non in una generatione sed in sempiternum extendit. generatione in generatione. **Breuis**. Quia matrem autem eius qui est magnitudo generationis ego conceptio. et in ipso corpore amiato quingit matrem tractans salutem. solus intuitu pietatis auferretur autem non qualitercumque. sed his quos timor eius compestruit in qualibet natione. Unde addit. Timetibus enim domini salutes primam ducti ad fidem et primam continent. Nam qui obstinati sunt incredulitatis vicio clauderunt sibi ianuam pietatis. **Theophyl.** Vel hoc inquitur quod timetis matrem quod sequitur in generatione ista. id est in presenti seculo et in futura. id est in futuro seculo. In hoc seculo centuplum accipientes. In illo vero multo maiora fecit potentia. **Beda** humani generis statum describens quod superbi et quod humiles merentur ostendit dicens. fecit potentiam in brachio suo. id est in ipso dei filio. Sicut enim tunc brachium est per quod operis. Sic brachium dei dicitur est eius verbum per quod operatus est mundum. **origen**. Timetibus autem se fecit potentiam in brachio suo. quia licet in firmis ad deum accesseris. si timueris cum promissam virtutem consequaris. **Theo.** In brachio. etiam suo. id est in eius filio. in carnato potentiam fecit. quia natura deum est. unigenite patiente et deo humanato. **Breuis**. Vel dicitur fecit per faceret potentiam non ut dicitur per moysen contra egypcios nec per angelum putat. in multa milia rebellium prostravit. assertor nec quo quod alio mediante nisi in ipso brachio triumphum cepit intelligibiles hostes superando. Unde sequitur. Dispersit superbas mentes cordis sui. sicut quilibet mente elata non parente eius aduentum qui aperit et vias suas ostendit superbas cogitatione coram

Cyriillus magis autē ipse de demoni ho-
 sali caterua intelligenda sunt hoc hos et
 sientes mita dissipauit adueniens do-
 et compeditas ab eis obedienciae sue vesti-
 tuit. **Thco** potest etiā hoc et de uideis
 intelligi quos in omem dissipat vagos
 sicut nūc dissipati sunt. Deposuit poten-
 tes. **Veda**. Quia dixit fecit potentia et
 burtio suo. et id p̄m fecit. Et m̄a eius
 a progeme in progemes. hys n̄ scilicet
 p̄ singula genuata e amcatendū quia salu-
 p̄ omes scilicet genatōes et p̄re supbi et
 gūles exaltari p̄a iusta q̄ diuine pote-
 tie dispensatōe non cessant. Deposuit
 potentes desede et exaltauit hūiles.
Cyriillus magna sapiebant demones
 et dyabolus genatū sapientes phēi et
 sarbe. hos tamen deposuit exepit. q̄ hūi-
 lantes se sub potenti manu eius dant
 illis virtutem calandi serpentes et scor-
 piones omes q̄ p̄tatem in m̄a. Grant
 et q̄q̄ iudei p̄tate supbi. sed p̄strauit
 hos in credulitas ex gentibz aut ignobiles
 et hūiles p̄ fidem ad apicem constenderūt.
Breuis de iustis etiā tribunal m̄ intel-
 lectus et cognoscat. Sed m̄ique virtutes
 p̄ tran s̄gressione incubuerūt p̄ cordis
 p̄toplasti tamq̄ m̄ p̄o solis ab hoc q̄
 venit dñs et p̄us in quos eiecit asedi-
 bus voluntatis et p̄stratus ad emomys
 exaltauit corp̄ constram purgans et corp̄
 mentem statuens p̄am fidem. **Sur-**
entes **Glosa**. Quia hūmā p̄p̄tas pre-
 apue in **hūmā** honoribus potentatū
 et in habundantia diuitiarū consistē vide-
 p̄ deiectionem potentū et exaltatōem hūi-
 lū deducit ex amantōe et pauperū
 repletionem mentionē facit dicens. E-
 surientes impleuit bonis et diuites
 dimisit in anes. **Dissonit** quidem
 nos p̄ns verbum etiā quo ad sensibilia
 edotens reo mundanarū m̄eritudinē
 Caduca quidem p̄ hoc sicut vnda
 q̄ ab impetu ventorū hinc inde diffin-
 ditur. **Intellectuale** autē simendo esur-

ebat genus hūmā coceptis iudeis hos
 namq̄ ditauit legis tradicio et sc̄is dog-
 mata p̄phetarū. Quia vero non hūiliter le-
 serūt verbo humanato dimissi s̄t anes
 m̄su deferentes ad fidem. non suam. etiā
 p̄e bonorū p̄uati s̄t et aterrena. et em
 et auita futura expletū. Quos vero de
 gentibus famces repleti s̄t p̄alibus bonis.
Glosa. Qui etiā eterna toto studio q̄
 esurientes desiderant p̄auabunt. cū p̄
 apparuit in gloria. Sed qui tenis gaudet
 t̄ sine totius beatitudinis in anes dimit-
 tentor. **Suscepit** isrl̄. **Glosa**. post
 generalem diuine pietatis et iusticie co-
 memoratōem ad in singularium noue in
 carnatōis dispensatōe gūtit. **Abā** dicens
 Suscepit isrl̄ puerū suū. Quasi medica
 egit v̄p̄lulit̄ in homines factus ut faceret
 isrl̄. videntes deū puerū suū. **Veda**. O-
 bedientem saluet et hūilem. Nam qui
 contempit hūilia non p̄ salua. **Basilis**
 isrl̄ em̄ dicit non multalem q̄ pla no-
 bilitatū appellatō Sed p̄ualem qui nome
 fidei retinebat hūc oculos tendentes ad
 deū videndū p̄ fidem. p̄t etiā ad isrl̄
 carnalem hoc adaptari. ad exco in finiti
 reddiderunt. hoc aut fecit. **Recordatū**
 m̄e sic hoc em̄ impleuit q̄ abrahe p̄
 miserit dicens. Quia b̄ndicent̄ t̄ fac-
 tuo omes cognatōes t̄e. Sicut locutū
 t̄ ad p̄ces m̄se abrahā et sem̄ eius
 sc̄ala. Nam et abrahe dicitū t̄. Sta-
 tuam pactū meū int̄ me et te et t̄
 ter semen tuū post te in p̄natorū suis
 federe sempitū. ut sim deus tuus et
 seminis tuū post te. **Veda**. Semm
 aut dicit non tam t̄ne p̄gentis qua
 fide eius vesagū p̄cutū quibus aduentū
 saluatoris in secula t̄ p̄missus. **Glosa**.
 Quia ip̄a p̄missio hereditatis nullo sine
 claudetur et usq̄ in finem seculi crede-
 tes non deerunt et beatitudinis gla-
 erit p̄hemis. **Ambrosius** Mansit autē
 maria. **Tam** diu mansit maria q̄
 diu elizabeth parerendi tempus im-
 pleret. vnde dicit. Mansit autē

maria tū quasi mensibus tribus **Theophil:**
In septo em̄ mense conceptio p̄cipis r̄is ve
nit angelus ad mariam que mansit tū ely
zabeth mensibus tribus et sic nouem mēses
implentur. **Ambrosius** Non autē sola fa
miliaritatis ē causa q̄ diu mansit. sed etiā
tanti nat̄ effectus. Nam p̄ p̄mo ingressu
tantus p̄cessus extitit ut ad salutariū male
conuulset infans in utero repletus spiritu sancto
mater in fatis q̄ntū putam̄ usq̄ tanta t̄p̄
sancti male addidisse p̄ntā. Non ergo in
duat̄ et op̄hibuisse offitū et m̄fuit̄ n̄m̄
custodisse. **Beda.** Ad em̄ casta que p̄ualis
vbi desiderū concipit necē ē ut alta ex
altis celestis iuga subeat et q̄ trā men
su dies ibidem demorata quo usq̄ fida et
pei et caritatis luce radie radicitur. per
suerare non desistat. **Theo9** Quando vō
elyzabeth paritura erat virgo accessit
Vnde sequit̄ Et reversa ē in domū suā
Saluet̄ p̄ter multitudine q̄ ad p̄t̄ de
bebat in quemens autē erat m̄calibus v̄
gnem̄ ibi ē p̄ntem. **Gregorius.** Mos em̄
ē v̄ngibus cadere quocens p̄gnas
parit. Ut autē p̄am appliauit domū. alio
quidem nullatenus abiit. Ibi uero mandit
ultra donec adess̄ p̄tus horam agnouit
Ibiq̄ ioseph dubitans ab angelo edocetur.
Elyzabeth autē ut **Ambrosius.** Si dili
genter aditas plenitudine v̄bum nūq̄
inuenies postquam nisi magnācōe iusticie
Vnde et hūc dicit̄ Elyzabeth autē imple
tū ē tempus parienti et peperit filium.
Plenitudine em̄ h̄c iusticia uita manes
autē p̄ dies impiorū. **Crisp9** Ad r̄ico autē
deus elyzabeth p̄tū retardauit ut gaudū
augēt̄ et famosiorē facit mulierem
Vnde sequit̄ Et audierūt vicin̄ et cog
nati eius quia magnificauit d̄ns m̄am
suam tū illa et aggratulabant̄ ei. Nam q̄
sterilitatem eius cognouant testes d̄ne
gr̄e sint effecti. Nemo autē usq̄ in fante
tū silentio distēdebat. sed deū qui illū
ex m̄speculo concessit collaudabat. **Am
bro9** H̄c em̄ sc̄o p̄ edicō leticiā pluri
morū quia comitē ē homi. Iusticia et

comitū ē v̄tus. Et ideo mortu iusta fi
turi vite insignie p̄mittit̄ et gr̄e sc̄litate
v̄tus exultatione viciorū p̄figurante si
gnatur. **Et factū ē. Crisp9** Circūfisiō
nōna p̄ntē tradita est abrahā in signū di
stinctiōis ut genus p̄rācise in p̄mixtū
h̄fuerit et sic p̄missa bona consequi
valeret. Vbi autē patri q̄sumat̄ negotiū
appositū signū de medio tollit̄. Sic igit̄
et per xpm̄ circūfisiō cessante baptisimū
succedit. Sed antea ioh̄em̄ circūfidi debebat.
Vnde dicit̄ Et factū ē in die octauo. Ve
nerūt circūfide p̄uerū. **Gregorius** em̄
d̄ns infans octo dieb̄ circūfide et nob̄
hanc autē tempis mensurā adiūna ele
mentā q̄stitutam autūmo duplici de causa
p̄mo quidem ut m̄tēnerrima etate leuius
paratur dolorem p̄ccatiōis carnis. Sed ut
ex ip̄is op̄ibus mōtiam̄ q̄m̄ hoc agebat̄
in signū d̄ner̄ em̄ p̄uer̄ m̄m̄e distēdit̄
que contra ip̄m̄ fuit. Post circūfisiōē autē
nōm̄e imponēbat̄. Vnde sequit̄ Et voca
bant̄ autē nōm̄e patris sui zachariā. hoc
autē id̄ fiebat̄. quia p̄ntē op̄aret̄ s̄m̄ere
signaculū d̄ni et postea nōm̄e h̄icū. v̄l
quia nullus nisi p̄ntē abiciat carnalia q̄
significat circūfisiō dignus ē ut m̄libro
vite nōm̄e eius stridatur. **Ambros9** Mi
re autē stus euangelista p̄ter mittendū
putauit q̄ plurimū in sanctem patris nōm̄e
zachariā appellandū putaret̄ ut aditas
m̄ri nōm̄e alicuius displauisse d̄gnis
sed id̄ sc̄o s̄. in fustim̄ sp̄i. quod ab angelo
ante zachariā fuerat p̄mittatū. Et quide
ille nūctus m̄t̄mare vocabulū filij n̄c̄t̄
uocari sed p̄ p̄phetam elyzabeth dicit̄
quod nō didicerat a marito. Vnde sequit̄
Et respondens m̄r̄ eius dicit̄. Nequāq̄
sed vocabit̄ iohannes. V̄t m̄r̄eris
p̄ nōm̄e mulier quod non audiuit asse
ruit. q̄m̄ sp̄us ei stus qui ab angelo mā
dauit̄ reuelauit. Neq̄ poterat d̄m̄ ig
norare p̄mittū que p̄phetat̄ xpm̄
Et h̄c sequit̄ Et dixerūt ad illam̄ Et
quia nemo ē cognatōe tua qui vo
cetur hoc nōm̄e. Ut intelligas nōm̄e
nō ḡn̄s esse. sed natis zachariā quoc̄q̄
m̄tū m̄t̄ogatur. Vnde sequit̄ Innu

mebant aut p[er] eius que vellet vo-
 cari eum. Sed quia incredulitas ei affa-
 fit eripuerat et auditum quod voce non
 poterat ma[nu] et l[ib]ris e[st] locutus. **Vn** sc[ilicet]
 Et postulans pugillarem scripsit dicens
Io[ann]es e[st] nomen eius hoc e[st]. Non ei
 nos nomen imponis qui iam adco nomen
 accepit. **Origen** Zacharias quidem inter-
 pretatur memoria dei. **Io[ann]es** aut[em] signat
 demonstrantem Cetim et absentis memo-
 ria et p[re]s[ent]is demonstratis e[st] Debebat
 em[er]it **iohannes** non memoria dei ut ab sen-
 tis e[st] p[re]s[ent]is d[omi]ni digito dem[on]strare p[re]s[ent]is di-
 cens. Ecce agnus dei. **Criso** q[ui]n[qu]m ead[em]
 hoc nomen **iohannes** grad[us] dei interpretatur.
 Quia ergo grad[us] diuina faciente no[n] nact[us]
 elyabech h[ab]uit filiu[m] cepit b[en]efici memo-
 riam in nomine pueri q[ui] scripsit. **Theop**
 Quia uero cu[m] muliere contra ho[m]i[n]i nomen
 pueri pater mutus q[ui] cordauit. **Sequit**
 Et mirati s[un]t vniuersi. Nemo em[er]it huius n[omi]nis
 erat incognitio corp[or]is ut aliquis dicit
 q[uo]d hoc ambo antea cognitiss[im]e. **Greg[orius] naxim**
zenus Editus ergo **iohannes** zacharie
 soluit silentiu[m] vnde sequit[ur] **ap[osto]l[us]** e[st] aut[em]
 illis os eius et lingua eius. **Ab** s[er]uo
 em[er]it ut cu[m] uox ubi p[ro]gressa fuisset
 pater maneret elinguis. **Ambrosius** h[ic]
 uox ead[em] q[ui]n[qu]m resoluta e[st] lingua eius
 quia quia uimperat incredulitas fides sol-
 uit. **Credamus** igit[ur] Et nos et lingua m[un]da
 que incredulitatis uinculis e[st] ligata uox
 uoce soluat. **Scribam** q[ui]n[qu]m mysteria
 si uolum[us] loqui scribam[us] p[er] m[un]da p[er]
 non in tabulis lapideis sed in tabulis car-
 nis carnalibus. **Et** em[er]it qui **iohannem** loquit[ur]
 p[er]m[itt]it p[ro]phetat. **Sequit** em[er]it Et loquebat[ur]
 b[en]edicens deu[m]. **Beda** Allegorice autem
iohannes celebrata natiuitas gra[m] nouit[er]
 tamentu[m] e[st] m[un]doata sublimitas. Cui vi-
 tam et cognati p[re]s[ent]is nomen quod **iohannes**
 imponere malebant. quia iudei qui legis
 ei obseruatores quasi affirmate t[ame]n erant
 magis iusticia[m] que ex lege e[st] p[er]tari quod
 fidei gra[m] suscipere cupiebat. Sed **ioh[ann]is**
 hoc e[st] gra[m] dei uocabulu[m] mater ubi
 pater l[ib]ris m[un]da[m] facit quia et
 lex ip[s]a p[er] salm[on]i q[ui] ar[ist]otele ap[osto]l[us] q[ui] s[er]mo
 uocabulu[m] gra[m] p[ro]dicant et sacerdotiu[m] illud
 uetus significat[ur] ceremonias et sacrificia

Umbra ad testimoniu[m] p[ro]hibet. Pulchre
 q[ui] zacharias octaua die loquit[ur] quia p[er] d[omi]n[u]m
 resurrectione[m] que octaua die hoc e[st] p[er] sep-
 timum sabbati facta octaua legalis sacerdotij
 archana patuerit. **Et factus est Theop**
 Em[er]it in taciturnitate zacharie miratus
 e[st] p[ro]p[ter] ita et cu[m] locutus e[st]. **Vnde** d[icitur]
 Et factus e[st] timor super om[n]es uicinos corp[or]is
 et sup[er] om[n]ia montana **Iudee** diuulgabant[ur]
 om[n]ia uerba hec. **Ut** p[ro]phet[us] duo magnu[m]
 aliquid magnu[m] circa natum pueru[m] uniu[er]s[is]
 exortiment. **hec** aut[em] om[n]ia dispensatiue fi-
 ebant. ut qui testis e[st] debebat existet
 fidedignus. **Vnde** **Sequit** Et postierunt
 om[n]es qui audierant corde suo dicentes
 Quis putas puer iste erit. **Beda** p[ro]p[ter]
 cur rema em[er]it signa p[ro]bent iter p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
 uirtutis et futurus p[ro]p[ter]ta. p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] q[ui]n[qu]m
 datur auspicijs. **Vnde** sequit[ur] **Et** em[er]it ma-
 nus d[omi]ni erat cum illo. **Glosa** p[ro]digia
 em[er]it deus in eo p[ro]p[ter]bat que no[n] p[ro]p[ter]bat
ioh[ann]es sed de p[ro]p[ter]ta diuina. **Breuis** Mysti-
 ce aut[em] tempe d[omi]ne resurrectionis p[ro]p[ter]ta
 gra[m] p[ro]p[ter] salubris timor non solu[m] iudeo[rum]
 qui erant uicini uel s[er]ui loci uel s[er]ua leg[is]
 sed ead[em] ex tot[is] gen[er]u[m] corda gressit
 nec tantu[m] montana **Iudee** sed ead[em] m[un]da
 dam regni mudane q[ui] p[ro]p[ter] culmina p[ro]
 fima transfendit. **Et zacharias Ambrosius**
Bonus deus et facili[ter] indulgere
 p[ro]p[ter] no[n] solu[m] ablata restituit sed ead[em]
 in p[ro]p[ter]ta concedit. **Nemo** ergo diffidat
Nemo ceteris consuetis delictis p[ro]p[ter]ma
 diuina desperet. **Nouit** deus imitare
 s[er]ua[m] si tu noueris emendare delicta
 ille s[er]ua[m] dudu[m] m[un]da p[ro]p[ter]ta. **Vn**
 dicit. **Et zacharias** pater eius impleta
 e[st] s[er]ua[m] s[er]ua[m]. **Criso** Saluet op[er]e
 p[ro]p[ter] s[er]ua[m]. **Nec** quoc[un]q[ue] modo gra[m] p[ro]p[ter]
 s[er]ua[m] nactus sed ad plenu[m] et fulgebat. **T**
 co p[ro]p[ter]ta donu[m]. **Vnde** sequit[ur] **Et**
 p[ro]p[ter]tauit **Origenes**. **Plenus** aut[em]
 s[er]ua[m] s[er]ua[m] zacharias duas p[ro]p[ter]ta ge-
 neru[m] m[un]da[m] p[ro]p[ter]ta de xpo alt[er]a
 de iohanne. **Et** p[ro]p[ter]ta de saluatore di-
 cens. **Vnde** d[icitur] **In** deus ist[us]. quia

visitavit et fecit redemptionem plebis sue
Crisp. Dum deum benediceret zacharias
visitatum dicit et factam ab eo erga populum
suum. Sive materiales istitias quis uelit acci-
pere. Venit enim ad omnes que precant domum
isrl. Sive spirituales. i. fideles qui digni fu-
erunt in hac uisitatione. efficacem erga se
dinam provisionem facientes. **Veda.** Vi-
sitavit autem dominus plebem suam. quasi longa
infirmirate thabescentem et quasi ven-
ditam sub peccato vna filij sui sanguine
redemit. Quia zacharias propheta factu
audiu cognovit prophetas mox qui iam factu
narrat. Dicit autem plebem suam. Non
quia veniens sua in venit. Sed quia
visitando suam fecit. Et cepit **Theo.**
Videbatur deus dormire petra multa re-
spiciens sed nauissimis incarnatis tribus
operatus et conturbat demones qui
non aedeant. Unde dicit. Et cepit
cornu salutis nobis in domo dauid pui-
su **Origenes.** Quia de semine dauid
sedem carnem natus est christus. Unde
dicit. Cornu salutis in domo dauid. Si-
cut et alibi dicitur est. Vinea facta e-
incornu. i. in christo iherosol. **Crisp.** Cor-
nu autem nominat pacem gloriam et
sanam metaphorice abruis aedibus
illud accipiens quibus loco numeris
et glorie conua nobis dedit. **Veda.** Cor-
nu ead salutis regni saluatoris christi. No-
catur. Quia siquidem omnia carne mus-
luta sunt. Cornu excudit carnem et id
cornu salutis regni christi vocat. quo mi-
dus et carnis gaudia superant. Inaug-
figuratur dauid et salomon cornu olei sunt
in regno glorie consecrati. Sicut locu-
tus est **Theo.** Quia in domo dauid pro-
nascetur archias menas. facit. Et
tu bethleem terra iuda nonne minima es
ex te enim exiit dux qui regat populum me-
um israhel. Sed et omnes prophete nar-
rationem dixerunt. Et id dicit. Sicut lo-
cutus est per os prophetarum qui a seculo sunt prophete

tae eius **Breuis** per quod in nunt deum
per illos locutus et non est humanum quod
dixerunt. **Veda.** Dicit autem. Qui a seculo
salua tota veteris testamenti scripturae prohi-
te de christo precessit. Nam et ipse pater ad
eterni patris factis suis eius dispensationem
testimonium reddunt. **Saluati.** **Veda.**
Quia primo breuiter promississet. Exiit
cornu salutis nobis. Atque explanans
quid dixerit subdit. Saluati christi in
mris. quod dicitur. Exiit nobis cornu in christo
nobis salutem operum nostris et de
manu omni qui oderunt nos. **Origenes.**
Non autem putemus tunc de corporalibus
inimicis dicit sed de spiritualibus. Venit
enim dominus ihesus fortis in plio destruens
omnes inimicos nostros ut nos de corde in
suis liberaret. Ad faciendum. **Veda.**
Cepit dominus iuxta loquuntur prophetas
in domo dauid nascitur dicit tunc ad
explendum testamentum quod abrahama
posuit nos esse liberatur. Quia hys pro-
phetis prius de suo semine uel congre-
gatio gentium uel christi est incarnatio pro-
missa. Promittit autem dauid qui abrahama
fuit etiam ceteris est promissus. dauid autem
et ipse christus nasciturus est audiunt
Et id post id quod dicitur de dauid
subdit de abrahama dicens ad fructum
matrem cum patribus nostris. **Origenes.** Ego
puto quod in aduentu domini saluatoris et
abrahama et ysaac et iacob fructus sunt
matris dei. Non enim credibile ut qui
prius uiderunt diem illum et letati sunt
postea in aduentu ipsius. nihil volu-
tatis tunc scriptum sunt pacem factos per
sanguinem crucis sue. siue super terram siue
celis. **Theo.** christi etiam gratia se usque ad
illos extendit qui motu exiterunt. quia
per se resingemus. non solum nos. sed et
qui sunt ante promortui. fecit etiam matris
cum patribus nostris. sedem quod caput spiritum
et desiderium adimpleuit. Unde sequitur
Et memoriam testamenti sui. In illis
saluati de quo dicit. Benedicens. An

dicam tibi et multiplicabo te **Multiplicatus**
 est enim abraham in omnibus generibus per
 rationem fidei eius adoptans in filios. Sed
 etiam patres uidentes suos filios talia ben-
 eficia recepisse congaudent et recipere magis
 in seipis. Unde sequitur. **Iustitiam** quod u-
 uauit ad abraham patrem nostrum daturum se
 nobis. **Basilus** Nemo autem audiens quod
 uisisset dominus abraham ad uirandum sit promp-
 tus. Sicut enim furor de deo dicitur non
 significat passionem sed punitionem. Sic ne-
 que deus irascitur ut homo. Sed uerbum eius lo-
 quens ueritatem nobis ad ueritatem exprimit
 in mutabili forma quod promissum est app-
 batus. Ut sine timore de manu. **Crisostomus**
 Quia exortum nobis cornu saluas de
 domo dauid duxerat. **Andreas** quod per ipsum
 et gloriam participamus et dispendia mi-
 nima uitam. Unde dicit. Ut sine ti-
 more de manu in misericordia nostrorum liberati
 seruamus illi. **Tertullianus** perita non facile
 reperit aliquis sese concomitantia plu-
 res enim cunctant pericula. Sed uita gloriosa
 suauiter. Sicut stercoris patatores qui
 de carce ex misericordia regis absoluntur.
 Contra gaudent alij gloria sed ob hanc
 periculum cogunt. Sicut milites bellicosam
 uitam militiam amplectentes securitate
 multotiens caruerunt. Sed hoc cornu
 et saluat et glorificat. Saluat quidem
 eripiens amantibus hostium non leuiter
 sed mirifice ut non sit ultra timens et
 hoc est quod dicit. Ut sine timore de ma-
 nu inimicorum nostrorum liberati seruamus
 illi. **Origenes** Vel aliter. Crebro de
 hostium manu aliqui liberantur. Sed non
 absque timore. Cum enim metus et discrimen
 ante processerint et sic de inimicorum manu
 quis eruat liberatus est quidem sed non
 sine timore. Sed dixit quod christi aduentus
 sine timore nos amantibus hostium eri-
 pi fecit. Non enim cor in seipsum semper
 sed repente ab eis non persequens sed
 ad sortis ipse manum non. **Instituta**
Crisostomus Glorificat zacharias dominum quod
 facit nos filij seruare cum plena fiducia
 non carnaliter ut uidei in sanguine uic-

tuarum sed spiritualiter in bonis operibus et
 hoc est quod dicit. **Iustitiam et iustitiam.** Est
 enim iustitia apta circa deum equitas. Iustitia
 uero que est circa homines prout quod aliquis
 reuoluntate exequat. Dicit autem non coram
 hominibus ut apparere uolentes hominibus
 plures. Sed coram deo sicut homo quod commendat
 non est ab hominibus sed a deo et hoc non semel
 aut ad tempus sed singulis diebus et quod
 diu uiuunt. Unde dicit. **Omnes diebus**
meis. **Beda.** Nam qui uel in morte
 ab eius seruitio distedit uel in iudicio. I-
 libet sine iustitia fidei sine sinceritate
 amantibus uel coram hominibus tantum et non
 coram deo factis et iustis esse gerunt non
 diu profectus de manu spiritualium inimicorum
 liberatus dominus seruit. Sed exemplo ueteris
 samaritanorum dicitur gentem propter et dominus
 seruare conatur. **Et tu puer propheta.** **Ambrosius**
Prophetus Pulchre autem de domino prophetaret
 sed ad prophetam sua uerba gerit et hoc
 quod benedictus esse dominus de signaret. ne
 tunc publica iudicet sua quasi iniquitas ta-
 cause uidetur. Unde dicit. **Et tu puer**
propheta altissimi uocabitur. **Origenes.** Ideo
 reor zachariam festinasse ut loqueretur
 ad puulum quia sciebat cum per paululum
 heremo moratur nec potius posse ha-
 bere prophetiam. **Ambrosius** Sed fortasse
 aliqui quasi rationabilem mentis excessum
 putent quod dicto dicitur in finem alloquitur.
 Nam si tenemus superiora intelligimus profectus
 quod potius uacem patris natus audire qui
 matris salutem antequam nasceretur audiuit.
 Sciebat prophetam alius esse aures profectus
 que spiritus dei non corporis carnis referuntur
 habebat intelligendi sensum qui ex uerbo
 affectum. **Beda.** Nisi forte putandus
 est zacharias propter eos qui aderant po-
 tius in seruandis futuris filij sui munera
 que dicitur per angelum didicisset mox ut lo-
 qui potius predicare uoluisse. Audiant
 arriam quod christum per uoces prophetarum pro-
 bat altissimi uocabatur sicut et in psalmo
 dicit homo natus est in ca et ipse funda-
 uit eam altissimi. **Crisostomus** Sicut autem re-

quibus comilitones sunt qui eis vicinos ex
stant. Sic iohannes tibi esset amicus spon
si de quo eius aduentu processit et hoc est
quod subdit. Pribis enim ante faciem domini pu
rare vias eius. Alij autem prophetice enim christi
mysterium predicant. hic uero prius predicant
ut et christum uideret et eum recte iudicaret.
Gregorius in 1° morum. Quisquis autem predicando
a sordibus uiciorum corda audientium mundat
uolentis sapere ad eum animum parat. Ad
dandam **Theodosius.** Qualiter pertransire uiam domini
parat exponit subdens. Ad dandam scilicet
saluti plebi eius. Salus domini ihesus est.
Data est autem plebi scientia salutis in christo
a iohanne qui testimonium perhibebat. **Deo.**
Beda. Quasi enim ihesu in salutis nomine
exponit desiderans salutis mentes sicque
tat. Sed ne temporalem salutem promitti pu
tarent subdit. In remissionem peccatorum corporum
Theodosius. Non enim aliter cognitus esset deus
nisi plebi peccata dimisset. **Dei enim est**
peccata dimittere. **Beda.** Non uideri non christum
suscipere sed ante christum malunt expectare
quia non minus peccati dominus sed fors ab
humana seruitute uero cupunt liberari.
Augustinus Theodosius. Quia deus nobis pro
fata dimisit non propter opera nostra sed pro
merito suum id quod uolentius addit. **Pro**
reia misericordie die **in Crisostomus.** Quia qui
dem malis non impedit iniquos inueni
mus sed desuper nobis deus aperit. Unde
sequitur. In pulvis saluet me uisceribus ui
sitauit nos. assumpta carne. oriens ex
altis **Gregorius.** In altis permanens et in
miteris prius non dimissionem patiens ne
que circumspiciam quod intellectus in apprehende
non potest nec ulla serie uerborum apprehendere
Illuare hys. Ferte spiritus oriens au
catu quia nobis ortum. Vere liras aperit
Unde dicit. Illuare hys qui in tenebris
et umbra mortis sedent **Crisostomus.** Te
nebras hic appellat non materiales sed er
rorem et a fide distantiam. **Basilius.** Te
nebrata enim erat plebs gentilis que u
dolore culmina grauabat. donec lux or
ta disperperet caliginem et splendorem

uitatis expandit. **Gregorius in 1° morum.** Umbra
uero mortis obliuio mentis accipit. Sicut et
mors hoc quod inter fiat agit. ut non sit
muta. Ita obliuio hoc quod intercipit agit. ut
non sit in memoria. Unde uideatur apostolus qui
dei obliuio fuerat dicit in umbra mortis se
dere. Umbra etiam mortis mors carnis acci
patu. Quia sicut uera mors est qui auid se
patu adeo. Ita umbra mortis est qui caro
sepatu ab auid. Unde uideatur marcus dicit
Ipsius nos umbra mortis per umbram
enim mortis mutatio dyaboli. qui mors in
apokalypsi dicit. Designatur quia sicut um
bra iuxta qualitatem corporis dicit. Ita acci
dentes iniquorum de peccato imitationis eius exp
nuntur **Crisostomus.** Necte autem dicit. Sedent
Non enim ambulamus in tenebris sed sede
bamus. **Theodosius.** Non solidum autem orientis dominus
hys qui in tenebris sedent illuare. sed ali
quid amplius facit. Unde sequitur. Ad di
rigendos pedes nostros in uiam pacis. **Ma**
patis est uia iusticie ad quam dixerit pedes
i. affectus autem **in marcus.** **Gregorius in omelia.**
Tunc etiam gressus nostros in uiam pacis di
rigimus quoniam per illud actionis iter pergitur
quo ab auctoris nostri gratia non distandemus.
Ambrosius. Simul et illud aude. quod pau
tis elyzabet. quod multas zacharias apphe
tet et uicij sancto mplexa spiritu loquebat. Sed
disciplina seruat ut mulier diste magis
que diuina se. quod edoce. **Puer autem**
cretebat. **Beda.** predicatorem prius fuerat
ut liberius auditores suos a mundi ille
tebris erudendi sustollat. pmeu in de
sertis transfigit. uicam. Unde dicitur
puer autem cretebat. **Theodosius.** Sed in ca
palem etatem et confortabat spiritu. Si
mul enim ad corpore spirituale domum crete
bat et spiritus operaciones in eo magis ac
magis ostendebatur. **Gregorius.** Nel cre
tebat spiritu nec in eadem permanebat
mensura qua ceperat sed semp cre
tebat spiritus in eo. Semp uoluntas illius
ad meliora tendens habebat profectus suos
et motus diuini aliquid gratulabat
excebat se memoria ut prima in the
saurio suo reconderet. Addit autem. Et

confortabat. In firma enim est humana
 natura. legimus Caro in firma confortanda
 et ita spū. Spū em pmpius e aulti co
 fortant carne. Adlecta dei spū roborada
 est ut sapiam carnis elidat. Unde recepit
 fugiens tumultu orbū pū frequenda
 Sequit em **Exerat** in desertis. Vbi pu
 rior aer est. celum apertius et familiarior
 deus ut quia non dunt baptisim et pūcatōis
 tempus adueniat vacaret oībus et cū an
 gelis gūfaretur appellaret dūm et illud audie
 ret dicentem **Exerat** **Tho**. Vel erat
 in desertis ut extra multos malicia nutri
 retur et ut nomine veret argue. Si
 em fuisse in mudo forte fuisse amicaa
 et aū facte hām deprauata. Simil erat
 ut esset fidedignus qui pūcatū erat et
 occultabat aut in desertis donec placuit
 deo ipm iustitico pūto demāre. Unde p
 usq ad diem ostensionis sue adist. **Amb**
 pulchre aut tempus quo pūcat in pūtero
 pūbeta destrubatur ne marie pūca tate
 atur sed tempus plet et fande eo q pū
 ai dū mūis mūis roboratur qui in fan
 e impedimenta nesciuit Sequit

Capitulum scdm

Actū ē aut in die
 bus illis **Beda** Napa
 tūz dei filius sicut
 de uirgine natus uirgi
 nitatis sibi ostendit
 deus esse gratissimū

sic pacatissimo seculi tempe pūce
 atur quā pacem quere dōnat et
 patis pūcatōes in uisere dignat. Nullū
 aut potuit manus ee patis iudiciū q
 una tate orbem destrubere concludi. Cūq
 moderator Augustus tanta pū annis
 tuta tempus dūmē natiuitatē pace re
 gnauit ut bellis toto orbe pūpū pūpū
 pūpū ad hām uidat implese. Unde
 dicit factū ē aut in diebus illis q
 ut edictū acesare augusto ut destrubet
 vniuersis orbis. **Greus** Tūmē scdm nati
 tur spū cū pūmapes uideoz desere
 rant et ad Romanas pūapes transtatū
 erat Impū quibus iudei tributa pūue
 bant Et sic implet pūpū pūcatōis non

deficere ducem de iuda nec pūcipem de
 pūmibus eius donec Veniat qui mitte
 dus est Nam ub cessare pūpū amūdm
 pū pūgente exiit ab eo edictū. coad or
 bem qūpū ad tributa pūuenda quod cui
 dam **Ormo** Cesar qūiserat. que uidee
 et pūre pūpūdem statuit. Unde sequit
 hōt destrubas pūma facta ē a pūpūde pūre
Ormo. **Beda** Significat aut hanc
 destrubōm vel pūmam esse capū totid or
 bem concluderunt quia plerūq iā ptes
 tūpū pūre legimē fuisse destrubte. Vel
 pūmo tūe capū qū uolūmē in pūram missū
 est **Ambrosius** Pulchre aut pūpūdis no
 men addidit ut seriem tūpū designaret
 Nam si consules a tribūmē tabulis empūdis
 qūto magis redemptōi omī debuit tempus
 a tribū. **Beda** Supra aut dispensatōne
 pūpūlo censū ita destrubta est ut sua
 quisque pūam re uibētū scdm quod scū
 et ibant omē ut pūficerent singuli in
 suam ciuitatem. Quod ideo factū est
 ut dūm alibi conceptus alibi natus in
 diantis herodis furorem facilius eu
 deret. Unde sequit. Ascendit aut et
 ioseph agalilai de ciuitate nazareth in
 deam. **Criso** dno aut dūrgentes Au
 gustus hoc dictū censuit ut vniuersa
 famuletur. Nam hoc edictū mrem attra
 hebat impūam quā pūpūte pūpūerant
 saluet in bethleem iudee. Unde dicit.
 Ciuitatem dauid que uocat bethleem
Greus pū aut addidit Ciuitate dauid
 ut pūpūssione facta dauid adeo quod ex
 fructu uentis eius rex pūpūus adueniet
 te completam tūmūct. Unde sequit. Et
 q esset dedomo et familia dauid. Per
 hoc aut q erat ioseph decognatōe dauid
 ostentus fuit euangēlistā ipm quāp vū
 gnem de cognatōe dauid pūmūlgare tū
 lex dūma pūpūerit quingales copulas
 excaide pūpūe contrahi. Unde sequit
 Cūm mūa dispensata sibi uisere pūpūna
 te **Cyrius** dicit aut eam fuisse de
 pūnsatam in uicinis q solis pūnsalibus
 pūcedenabus est conceptis sub pūca. Nos